

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00

F: 01 428 47 33

E: gp.mnz@gov.si

www.mnz.gov.si

Številka: 900-6/2025/21

Ljubljana, 29. 5. 2025

EVA (če se akt objavi v Uradnem listu RS)

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2024 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije naseji dne sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2024.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Poročilo Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2024

Prejmejo:

- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za finance,
- Urad Vlade RS za komuniciranje,
- Urad Vlade RS za narodnosti,
- Urad Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov,
- Inšpektorat Republike Slovenije za delo,
- Finančna uprava Republike Slovenije,
- Vrhovno Državno tožilstvo Republike Slovenije,
- Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije,
- Državni Zbor Republike Slovenije,
- Društvo Ključ, p.p. 1646, 1001 Ljubljana
- Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana,
- Slovenska filantropija, Poljanska cesta 12, 1000 Ljubljana,
- Pravni center za varstvo človekovih pravic,
- Zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:		
/		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
Dr. Gregor Hudrič, sekretar, vodja Službe za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi, Ministrstvo za notranje zadeve		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
/		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratek povzetek gradiva:		
V skladu s sklepoma Vlade RS št. 01203-9/2019/6 z dne 17. oktobra 2019 in št. 01200-8/2022/16 z dne 27. 3. 2025 je Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi pripravila poročilo o svojem delu v letu 2024. Dejavnosti na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej so predstavljene v okviru petih poglavij, ki zajemajo področje zakonodaje in politik, preprečevanja trgovine z ljudmi, odkrivanja in pregona kaznivih dejanj, pomoči žrtvam trgovanja ter mednarodnega sodelovanja in partnerstev.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:/(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:/(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.		NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: – v celoti, – večinoma, – delno,		

– niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Gradivo je bilo ustrezno usklajeno znotraj medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, v kateri so tudi predstavniki nevladnih in humanitarnih organizacij.	
(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave: V razpravo so bili vključeni: – nevladne organizacije, – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti. – . Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte): Upoštevani so bili: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje: Poročilo je bilo dano Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
Boštjan Poklukar minister	

**Poročilo Medresorske delovne skupine
za boj proti trgovini z ljudmi
za leto 2024**

KAZALO

Uvod	7
1. Zakonodaja in politike.....	8
1.1 Spremembe zakonodaje.....	8
1.2 Izvajanje aktivnosti v skladu s sprejetimi državnimi in mednarodnimi obveznostmi	9
2. Preprečevanje.....	10
2.1 Ozaveščanje širše javnosti	10
2.1.1 Evropski in svetovni dan boja proti trgovini z ljudmi.....	10
2.1.2 Spletno mesto	11
2.1.3 Druge aktivnosti	11
2.2 Ozaveščanje ciljnih rizičnih skupin.....	12
2.2.1 Ozaveščanje otrok in mladostnikov	12
2.2.2 Preventivno delovanje na področjih ozaveščanja o trgovini z ljudmi v romski skupnosti in preprečevanja te	13
2.3 Ozaveščanje in usposabljanje strokovne javnosti.....	13
3. Odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, povezanih s trgovino z ljudmi	15
3.1 Dejavnosti policije.....	15
3.1.1 Trgovina z ljudmi po 113. členu Kazenskega zakonika	16
3.1.2 Druga kazniva dejanja.....	18
3.2 Dejavnosti Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije in okrožnih državnih tožilstev	20
3.2.1 Kaznivi dejanji trgovine z ljudmi in zlorabe prostitucije	20
3.2.2 Ugotovitve Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije	22
3.3 Dejavnosti Inšpektorata Republike Slovenije za delo	23
3.4 Dejavnosti Finančne uprave Republike Slovenije.....	25
4. Pomoč in zaščita za žrtve trgovine z ljudmi.....	26
4.1 Program Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitev	26
4.2 Program Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – namestitev v varnem prostoru.....	27
4.3 Projekt Reintegracija žrtev trgovine z ljudmi.....	27
4.4 Projekt Informiranje žrtev trgovine z ljudmi, spolnega nasilja in nasilja po spolu v postopkih priznanja mednarodne zaščite.....	28
4.5 Projekt Podpora osebam v prostituciji in pri izhodu iz nje	28
5. Mednarodne dejavnosti in partnerstva.....	29
5.1 Mednarodne dejavnosti	29

5.1.1	Nacionalna koordinatorica za boj proti trgovini z ljudmi in Služba MNZ za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi	29
5.1.2	Policija	30
5.1.3	Inšpektorat Republike Slovenije za delo	31
5.1.4	Finančna uprava Republike Slovenije	31
5.1.5	Nevladne organizacije	32
5.2	Partnerstva	32
	Povzetek	33

Uvod

Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: MDS TZL ali medresorska delovna skupina), ki deluje od leta 2003 in jo vodi nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: nacionalni koordinator), je tudi v letu 2024 izvajala naloge v okviru svojih pristojnosti in aktivnosti, določenih v Akcijskem načrtu za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023–2024. Nacionalni koordinatorici je strokovno podporo pri delu nudila Služba Ministrstva za notranje zadeve za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: MNZ SPBTL).

Poročilo o delu MDS TZL za leto 2024 povzema izvedene aktivnosti na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej v petih poglavjih. V prvem delu so predstavljene spremembe na področju zakonodaje in aktivnosti v skladu s sprejetimi državnimi in mednarodnimi obveznostmi. Poročilo v nadaljevanju opisuje dejavnosti preprečevanja trgovine z ljudmi, ki vključujejo oblike ozaveščanja širše javnosti, rizičnih skupin in potencialnih žrtev trgovanja ter usposabljanje strokovne javnosti, katere delo je povezano z navedeno problematiko. Poglavje o odkrivanju, preiskovanju in pregonu kaznivih dejanj zajema poročilo o delu policije in državnega tožilstva, katerih vloga pri odkrivanju in pregonu kaznivih dejanj je na tem področju ključnega pomena. V tem poglavju so predstavljene tudi dejavnosti Inšpektorata Republike Slovenije za delo in Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Furs), saj se problematika trgovine z ljudmi v širšem pomenu prepleta tudi s problematiko delovnega izkoriščanja ter zaposlovanja in dela na črno. Četrto poglavje obsega informacije o pomoči žrtvam trgovine z ljudmi in njihovi oskrbi, v zadnjem poglavju pa so opisane mednarodne aktivnosti MDS TZL v letu poročanja in partnerstva na državni ravni.

Poročilo za leto 2024 tako izpostavlja pomembne zakonodajne spremembe na ravni Evropske unije, zaradi katerih je nujna nadgradnja nacionalnih mehanizmov, in poudarja vlogo Slovenije pri uporabi novih evropskih standardov. Obsežne preventivne dejavnosti, številna usposabljanja za strokovno javnost in intenzivno mednarodno sodelovanje kažejo na resnost in širino pristopa države k tej problematiki. Kljub napredku izzivi ostajajo, zlasti na področjih sodnega pregona, odškodnin za žrtve, prepoznavanja primerov prisilnega dela ter zaščite otrok in drugih ranljivih skupin, še posebno med prosilci za mednarodno zaščito. Letno poročilo tako ponuja celovit vpogled v prizadevanja Slovenije za učinkovitejše ukrepanje in krepitev sistema pomoči žrtvam trgovine z ljudmi.

1. Zakonodaja in politike

1.1 Spremembe zakonodaje

Evropski parlament in Svet Evropske unije sta 13. junija 2024 sprejela Direktivo (EU) 2024/1712 o spremembi Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev. Države članice EU morajo navedeno direktivo v nacionalno zakonodajo prenesti v dveh letih. Poglavitne novosti navedene direktive so razširjena opredelitev trgovine z ljudmi z novimi oblikami izkoriščanja žrtev (nadomestno materinstvo, prisilne poroke, nezakonite posvojitve), razpečevanje spolnih vsebin z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije opredeljuje kot oteževalno okoliščino, kriminalizira se zavedna uporaba storitev trgovine z ljudmi, nalagajo se usposabljanje širšega kroga strokovnih služb za prepoznavo, pomoč in zaščito žrtev, zagotavljanje ustreznih tehnološke opreme, zagotavljanje koordinacije med organi za mednarodno zaščito in organi za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi, zagotavljanje zadostnih namestitvenih zmogljivosti za žrtve in ustrezne specializirane oskrbe žrtev, vzpostavitev ali okrepitev napotitvenih mehanizmov v vseh državah članicah EU za zgodnejšo identifikacijo žrtev (z opisom njihovih nujnih nalog), obvezna vzpostavitev nacionalnih koordinatorjev in opsijska vzpostavitev neodvisnega nadzornega telesa, sprejetje in izvajanje nacionalnih akcijskih načrtov (na najmanj pet let) in obvezno letno poročanje ter poenoteno zbiranje podatkov na ravni Evropske unije.

Vsebina navedene direktive je bila 10. julija 2024 obravnavana na sestanku MDS TZL, pri čemer so njeni člani ugotovili, da je večina določb novele direktive v pravnem redu Republike Slovenije že vsebovanih, prenos nekaterih drugih pa je treba pravočasno izvesti. Priprava sprememb in dopolnitev zakonskih predpisov za prenos direktive je v vsebinski pristojnosti Ministrstva za pravosodje, ki je v letu 2024 že pristopilo k izvedbi pripravljalnih aktivnosti. Ključni novosti direktive, ki terjata poseg v zakonodajo, sta razširitev opredelitve kaznivega dejanja trgovine z ljudmi z novimi pojavnimi oblikami izkoriščanja žrtev in vzpostavitev neodvisnega nadzornega mehanizma na področju boja proti trgovini z ljudmi. Zaradi prve je treba pripraviti in sprejeti dopolnitve 113. člena Kazenskega zakonika, zaradi druge pa je treba spremeniti Zakon o varuhu človekovih pravic. Vzpostavitev neodvisnega mehanizma za spremljanje izvedenih dejavnosti državnih organov na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej je predvidena pri Varuhu človekovih pravic. Glavna naloga nacionalnega poročanja bo priprava neodvisnih poročil o ukrepih države na tem področju in predlogov za izboljšave, še zlasti z vidika položaja žrtev trgovine z ljudmi in zaščite njihovih pravic.

Evropski parlament in Svet Evropske unije sta 27. novembra 2024 sprejela tudi Uredbo (EU) 2024/3015, ki uvaja celovito prepoved proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Evropske unije. Cilj uredbe je zaščititi temeljne pravice delavcev in preprečiti, da bi izdelki, nastali s prisilnim delom, vstopili na enotni trg Evropske unije ali bili z njega izvoženi. Uredba pomeni pomemben korak v prizadevanjih Evropske unije za zaščito človekovih pravic in zagotavljanje etičnih standardov v globalnih dobavnih verigah. Podjetja, ki poslujejo na trgu EU, bodo morala pregledati in po potrebi prilagoditi svoje dobavne verige ter uvesti ustrezne mehanizme za zagotavljanje skladnosti z novo zakonodajo. Izvajanje uredbe v Sloveniji koordinira Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport v sodelovanju s preostalimi pristojnimi ministrstvi.

V praksi so se v letih uporabe pokazale nekatere pomanjkljivosti Priročnika o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela 5. maja 2016 (Sklep Vlade Republike Slovenije št. 02402-2/2016/5). Načrtovana je bila njegova posodobitev, vendar je bila ta zaradi predvidenih sprememb in dopolnitev evropskih in nacionalnih predpisov preložena. Priročnik je treba dopolniti tako, da bo poleg uskladitve s spremembami predpisov med drugim urejal tudi področje zdravstvene zaščite žrtev trgovine z ljudmi, opredelil postopek vračanja žrtev v državo izvora in natančno določil postopek obravnave mladoletnih žrtev trgovine z ljudmi (krepitev napotitvenega

mehanizma). Za oblikovanje standardnih operativnih postopkov pri prepoznavi in zaščiti potencialnih mladoletnih žrtev trgovine z ljudmi med prosilci za mednarodno zaščito je bil 18. aprila 2024 sklican sestanek ožje medresorske delovne skupine, na katerem so bili oblikovani sklepi, ki se že izvajajo. Ob tem je bila na to temo 21. oktobra 2024 v sodelovanju s predstavniki Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (v nadaljnjem besedilu: UNHCR) izvedena delavnica. Standardni operativni postopki bodo del posodobljenega priročnika. Posebno poglavje priročnika bo namenjeno tudi načelu nekaznovanosti žrtev trgovine z ljudmi zaradi njihovega sodelovanja pri nezakonitih dejavnostih, če so bile to prisiljene storiti, kot je določeno v 26. členu Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi.

Državni zbor RS je 26. aprila 2024 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2024–2028 (EPA 1360-IX) (Uradni list RS, št. 38/24). V resoluciji je na več mestih izpostavljena problematika trgovine z ljudmi, npr. pri preventivnem delovanju, ogrožanju javnega zdravja, v strategijah/programih preprečevanja (preprečevanje trgovine s človeškimi organi, tkivi in krvjo, preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kibernetске kriminalitete, v okviru Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala – EMPACT 2022+) itd.

V letu 2024 je bil izveden javni razpis za izbiro raziskovalnih projektov v okviru ciljnega raziskovalnega programa (CRP 2024), ki jih sofinancira Javna agencija za znanstveno raziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ARIS). Vodilo projekta, katerega izvedba je bila predlagana, je zmanjšanje števila obsodilnih sodb na področju trgovine z ljudmi v zadnjih letih in različna sodna praksa na področju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, ki jih obravnavajo specializirani oddelki okrožnih sodišč na sedežih višjih sodišč (v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kopru), v Sloveniji v zadnjem času, kar kaže na potrebo po celostni in poglobljeni strokovni analizi kazenske zakonodaje in sodne prakse na tem področju v zadnjih desetih letih. Cilj analize je objektivno proučiti dejansko stanje in zagotoviti priporočila za učinkovitejši pregon tovrstnih kaznivih dejanj, vključno s predlogi za morebitno spremembo zakonodaje. Na javnem razpisu CRP 2024 je bil za izvedbo raziskovalnega projekta v trajanju 12 mesecev izbran Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. Za projekt je bilo zagotovljenih 30.000 evrov, 15.000 evrov iz sredstev ARIS in 15.000 evrov iz sredstev Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: MNZ). Del aktivnosti v okviru projekta je bilo izvedenih že v letu 2024, projekt pa bo predvidoma končan v zadnjem četrtletju leta 2025.

1.2 Izvajanje aktivnosti v skladu s sprejetimi državnimi in mednarodnimi obveznostmi

Vlada Republike Slovenije je 17. oktobra 2019 s sklepom št. 01203-9/2019/6 ustanovila MDS TZL, to skupino vodi nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, njeni člani pa so predstavniki resornih ministrstev in vladnih služb. Kot neodvisni zunanji člani pri delu skupine sodelujejo tudi predstavniki Specializiranega državnega tožilstva RS, Državnega zbora RS in civilne družbe. Sklep se zaradi kadrovskih sprememb po potrebi posodablja, zadnja sprememba je bila sprejeta s Sklepom št. 01200-8/2022/13 z dne 10. oktobra 2024.

Imenovanje nacionalnega koordinatorja in ustanovitev MDS TZL sta del uresničevanja zahtev s področja boja proti trgovini z ljudmi, ki izhajajo iz mednarodnega prava in pravnega reda Evropske unije. Republika Slovenija je leta 2009 ratificirala Konvencijo Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, ki v 29. členu določa zagotovitev posebej usposobljenih neodvisnih oseb in organov s finančnimi sredstvi za opravljanje nalog ter zagotovitev usklajevanja med politikami vladnih služb in drugih javnih organov, po potrebi z ustanovitvijo usklajevalnih teles.

MDS TZL se je v letu 2024 sestal štirikrat. Obravnaval je aktualne teme s področja boja proti trgovini z ljudmi in sprejemal sklepe za učinkovitejše izvajanje politik na tem področju. Poleg tega je bil enkrat sklican sestanek skupine v ožji sestavi, na katerem je potekala razprava o ustreznosti prepoznavne in

zaščite domnevnih žrtev trgovine z ljudmi med mladoletnimi prosilci za mednarodno zaščito. Dogovorjeni so bili nadaljnji koraki za reševanje problematike.

MDS TZL je v letu 2024 pristopil k pripravi Akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2025–2026 in pripravil letno poročilo o svojem delu za leto 2023, s katerim se je Vlada Republike Slovenije seznanila 19. junija 2024.

Junija 2023 se je za Slovenijo končal tretji krog ocenjevanja glede izvajanja Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, v okviru katerega smo prejeli nekaj priporočil in obveznost poročanja o izvedenih ukrepih do 16. junija 2025. Dne 10. decembra 2024 je pod okriljem predstavnikov skupine strokovnjakov Sveta Evrope za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (GRETA) v Ljubljani potekala okrogla miza o uresničevanju njihovih priporočil v okviru tretjega kroga ocenjevanja Slovenije. Okrogle mize so se udeležili člani MDS TZL in predstavniki drugih organizacij.

V skladu z ustaljeno prakso je MNZ tudi v letu 2024 sodeloval pri pripravi letnega poročila Ministrstva za zunanje zadeve Združenih držav Amerike o trgovini z ljudmi. Poročilo je tudi tokrat Slovenijo uvrstilo v drugo skupino držav, ki na področju boja proti trgovini z ljudmi ne izpolnjujejo v celoti minimalnih standardov, vendar v to vlagajo znatne napore (tako imenovani TIER 2). Poročilo je kot problematično poudarilo predvsem odsotnost obsodilnih sodb za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, opozorilo pa je tudi na problematiko odškodnin, prepoznave in pregona trgovine z ljudmi za namen prisilnega dela in delovnega izkoriščanja, identifikacije žrtev trgovanja med prosilci za mednarodno zaščito, zlasti med otroki, zagotavljanja nadzora nad agencijami za novačenje tuje delovne sile, usposabljanja sodnikov in drugih deležnikov ter vzpostavitve mehanizma nacionalnega poročanja.

Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti je v skladu z Nacionalnim programom ukrepov Vlade Republike Slovenije za Rome za obdobje 2021–2030 (NPUR 2021–2030) tudi v letu 2024 izvajal temeljne ukrepe na področju boja proti trgovini z ljudmi oziroma v zvezi s pojavom tako imenovanih prisilnih, dogovorjenih in prezgodnjih porok ter begov mladoletnikov v škodljiva okolja.

2. Preprečevanje

2.1 Ozaveščanje širše javnosti

MDS TZL je bil tudi v letu 2024 dejaven z ozaveščanjem splošne javnosti in medijev o problematiki trgovine z ljudmi. Največ pozornosti je bilo tematiki namenjene ob evropskem in svetovnem dnevu boja proti trgovini z ljudmi ter ob obisku skupine GRETA v zvezi s pripravo končnega odziva o izvedenem tretjem krogu ocenjevanja Slovenije glede izvajanja Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi.

2.1.1 Evropski in svetovni dan boja proti trgovini z ljudmi

Evropski dan boja proti trgovini z ljudmi je MDS TZL namenil ozaveščanju o trgovini z ljudmi s poudarkom na spolnih zlorabah in ozaveščanju potencialnih uporabnikov storitev, ki jih zagotavljajo žrtve trgovine z ljudmi. V okviru projekta je izvajalec izvajal aktivnosti za ozaveščanje ranljivih skupin in širše javnosti. Za ozaveščanje ranljivih skupin je bila izbrana skupina gojencev in gojenk več strokovnih centrov, v katerih so nameščeni. Aktivnosti so bile izvedene v Strokovnem centru Višnja Gora, Mladinskem domu Jarše in Strokovnem centru Kranj. Organizirana so bila pogovorna srečanja, na katerih je pogovor potekal o tveganjih za spolno izkoriščanje mladostnikov, o načinih pridobivanja potencialnih žrtev v živo in prek družbenih omrežij, o prepletenosti prostitucije s trgovino z ljudmi ter o pomoči, ki jim je na voljo. Širša laična javnost je bila ozaveščena s predvajanjem 30-sekundnega spota in objavami na družbenih omrežjih. Poleg omenjenega je bil 18. oktobra 2024 v Mestni hiši v Ljubljani organiziran strokovni posvet, na katerem je med drugimi sodelovala tudi nacionalna

koordinatorica za boj proti trgovini z ljudmi. Posveta se je udeležilo 84 udeleženk in udeležencev iz vrst strokovne javnosti, 10 govork in govorcev ter 9 predstavnic in predstavnikov medijev. Evropski dan boja proti trgovini z ljudmi je potekal od 18. do vključno 25. oktobra 2024, aktivnosti pa so se nadaljevale vse do 14. novembra 2024, ko je bil spot predvajan na zadnji domači nogometni tekmi Lige narodov. Projekt je financiral MNZ, izvajalo pa ga je Društvo Ključ.

Slovenska karitas je ob evropskem dnevu boja proti trgovini z ljudmi pripravila sporočilo za javnost, ki je bilo objavljeno na njenem spletnem mestu, na Facebooku in pri tiskovnem uradu Slovenske škofovske konference. Sporočilo so povzeli ali objavili tudi mediji.

MNZ je ob svetovnem dnevu boja proti trgovini z ljudmi na spletnem mestu in družbenih omrežjih objavil sporočilo za javnost, vezano na kampanjo Združenih narodov V boju proti trgovini z ljudmi ne prezirimo nobenega otroka, ki poziva k okrepljenemu ukrepanju za odpravo trgovine z otroki. MNZ je v sporočilu opozoril, da je vsaka tretja žrtev trgovine z ljudmi po svetu otrok. Tako kot odrasli so tudi otroci izpostavljeni oblikam trgovanja, vključno s prisilnim delom, nezakonitimi posvojitvami, izkoriščanjem za izvajanje kaznivih dejanj, spletno in spolno zlorabo ter novačenjem v oborožene sile. V državah z nizkimi dohodki so otroci največkrat žrtve prisilnega dela, v razvitih državah pa gre najpogosteje za spolno izkoriščanje. V sporočilu je zapisano še, da Združeni narodi pozivajo države k celovitemu ukrepanju v boju proti trgovini z otroki z usklajenimi prizadevanji na nacionalni in mednarodni ravni. Države morajo sprejeti ustrezne ukrepe za zaščito otrok, izboljšati zakonodajo in kazenski pregon ter nameniti več sredstev za boj proti trgovini z otroki. Prizadevanja za preprečevanje tega pojava bi morala biti usmerjena v odpravo temeljnih vzrokov, kot sta revščina in neenakost, posebno pozornost pa je treba nameniti tudi trgovini z otroki v okviru migracij.

Ob svetovnem dnevu boja proti trgovini z ljudmi je Slovenska karitas medijskim hišam poslala sporočilo za javnost, ki so ga nekateri povzeli na svojih kanalih obveščanja. Obvestilo je bilo objavljeno tudi na njenem spletnem mestu, na Facebooku in pri tiskovnem uradu Slovenske škofovske konference. Ob tej priložnosti je strokovna delavka projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitvev podala tudi izjavo za Radio Ognjišče in dala intervju za informativno oddajo RTV Slovenija. V časopisu Domovina je po svetovnem dnevu izšel obsežen intervju na treh straneh o pojavu trgovine z ljudmi in preventivnih ukrepih.

2.1.2 Spletno mesto

MNZ SPBTL je tudi v letu 2024 skrbel, da je bila vsebina spletnega mesta na osrednjem spletnem mestu gov.si (<https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/boj-proti-trgovini-z-ljudmi/>) v slovenskem in angleškem jeziku dosledno osvežena z aktualnimi informacijami in podatki za tekoče leto. Poleg tega je zagotavljal skladnost vsebin z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.

2.1.3 Druge aktivnosti

Člani MDS TZL so v letu poročanja sodelovali pri pripravi več medijskih objav. V okviru aktivnosti in projektov je Društvo Ključ izvedlo štiri dogodke za splošno javnost, teh se je udeležilo 646 oseb (financerji so bili Mestna občina Ljubljana, Urad za mladino, Oddelek Mestne občine Ljubljana za zdravje in socialno varstvo, MNZ in Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij). V okviru Kampanje 75 ob obeležitvi evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi so med drugim pripravili tudi kratek videospot, ki je bil predvajan na POP TV in RTV Slovenija, deljen v družbenih omrežjih Društva Ključ in objavljen na kanalu YouTube.

Slovenska karitas je bila v letu 2024 dejavna tudi z ozaveščanjem medijske javnosti o problematiki trgovine z ljudmi. Strokovna delavka se je udeležila Študentskega teka na Ljubljanski grad, Slovenska karitas pa je v okviru dogodka na stojnici obiskovalcem predstavljala svoje projekte. V okviru

promocijskega gradiva in s kvizom se je predstavljala tudi program Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitvev. Sodelovala je tudi v oddaji Radia Ognjišče, v kateri je strokovna delavka govorila o pasteh trgovine z ljudmi in njenih oblikah. Izvedena je bila tudi večja medijska kampanja na družbenih omrežjih Facebook in Instagram, ki je bila usmerjena v mladostnike in njihove starše. Pripravili in promovirali so pet oglasnih oblik (zgodba in reel na Facebooku ter trije reeli na Instagramu) in dve objavi na Facebooku. S kampanjo so dosegli približno 8.500 ciljnih uporabnikov. Predstavniki Slovenske karitas so se udeležili tudi Festivala mladih Stična, kjer so mladostnikom predstavljali programe, ki jih izvajajo, in mednje delili pomembne informacije, kako prepoznati trgovino z ljudmi in kateri so samozaščitni ukrepi, da ne bi postali žrtve. Dogodka se je udeležilo več kot 3.000 mladostnikov, med obiskovalce pa je bilo razdeljenih več kot 2.500 zgibank.

2.2 Ozaveščanje ciljnih rizičnih skupin

2.2.1 Ozaveščanje otrok in mladostnikov

- **Aktivnosti MNZ SPBTL**

Skladno z Akcijskim načrtom za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023–2024 je MNZ SPBTL v letu 2024 še naprej sistematično izvajal delavnice za ozaveščanje otrok in mladostnikov o nevarnostih trgovine z ljudmi, pojavnih oblikah, ustreznem ukrepanju in samozaščitnem vedenju. Glede na triletni načrt, razdeljen po regijah, so se v šolskem letu 2023/2024 delavnice izvajale v osnovnih šolah v primorsko-notranjski, obalno-kraški, posavski in jugovzhodni regiji ter v srednjih šolah osrednjeslovenske, gorenjske, goriške in zasavske regije. V šolskem letu 2024/2025 pa je ozaveščanje potekalo na osnovnih šolah podravske, pomurske, savinjske in koroške regije ter v srednjih šolah obalno-kraške, primorsko-notranjske, posavske in jugovzhodne regije. V okviru preventivnih aktivnosti je o tematici poučil 181 pedagoških delavcev v šolah.

V letu 2024 bilo izvedenih 155 delavnic, in sicer 69 v osnovnih in 86 v srednjih šolah, udeležilo pa se jih je 3.237 učencev ter 181 pedagoških delavcev. Analiza anket, ki so jih izpolnili učenci po zaključku delavnice, kaže, da je bil cilj ozaveščanja dosežen, saj so skoraj vsi z delavnico pridobili nove informacije (96 %), s katerimi bi jih večina znala pojav tudi prepoznati (75 %).

Preglednica 1: Prikaz izvedenih delavnic o trgovini z ljudmi v osnovnih in srednjih šolah v letu 2024

Šole po regijah	Število delavnic	Število učencev	Število pedagoških delavcev
Osnovne šole	69	1358	94
Jugovzhodna	6	120	11
Posavska	1	15	1
Obalno-kraška	6	101	7
Primorsko-notranjska	7	105	8
Podravska	10	206	13
Pomurska	3	68	5
Savinjska	6	113	11
Koroška	0	0	0
Druge regije	30	630	38
Srednje šole	86	1879	87
Osrednjeslovenska	32	807	33
Gorenjska	12	219	13

Zasavska	3	52	2
Goriška	7	181	10
Koroška	7	206	14
Pomurska	6	115	3
Podravska	4	95	3
Savinjska	2	39	2
Druge regije	13	165	7
Skupaj	155	3237	181

- **Aktivnosti nevladnih in humanitarnih organizacij**

Društvo Ključ je za ozaveščanje mladostnikov izvedlo 113 delavnic in pogovornih ur za 2.549 otrok in mladostnikov po slovenskih srednjih šolah ter vzgojnih zavodih, mladinskih domovih in stanovanjskih skupinah. Izvedli so več kot 1.134 informiranj za 3.205 ranljivih posameznikov, ki so zaposleni v rizičnih poklicih ali so vlagatelji namere in prosilci za mednarodno zaščito.

Slovenska karitas je v okviru pogodbe o sofinanciranju projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitve v letu 2024 izvedla 24 preventivnih delavnic o nevarnostih trgovine z ljudmi, teh se je udeležilo 654 učencev in dijakov, študentov in drugih zainteresiranih (učitelji, starši, mentorji skupin in prostovoljci) iz šestih statističnih regij (gorenjska, podravska, obalno-kraška, osrednjeslovenska, pomurska in jugovzhodna Slovenija). V okviru omenjenega projekta je v nakladi 15.000 izvodov izdala preventivno gradivo, ki mlade opozarja na nevarnosti in pasti trgovine z ljudmi. Gradivo so mladostniki prejeli na delavnicah. Odzvali so se tudi na prošnje deležnikov, od pravnih do fizičnih oseb, ki so prosili za sodelovanje, v obliki anket, intervjujev za izdelavo seminarskih in diplomskih nalog.

2.2.2 Preventivno delovanje na področjih ozaveščanja o trgovini z ljudmi v romski skupnosti in preprečevanja te

Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti je nadaljeval izvajanje aktivnosti v okviru projekta SIFOROMA6.

2.3 Ozaveščanje in usposabljanje strokovne javnosti

Uprava kriminalistične policije pri Generalni policijski upravi redno usposablja kriminaliste in policiste na lokalni ravni. Pri tem namenja posebno pozornost prepoznavanju pojavnih oblik trgovine z ljudmi, kazalnikov za prepoznavanje potencialnih žrtev trgovine z ljudmi in storilcev ter poznavanju nadaljnjih postopkov pri obravnavi žrtev in izvajanju preiskav v predkazenskem postopku.

V letu 2024 je bilo izvedenih devet takih usposabljanj. 12. in 13. februarja 2024 je potekalo usposabljanje kriminalistov iz regijskih sektorjev kriminalistične policije, ki se ukvarjajo s preiskovanjem kaznivih dejanj trgovine z ljudmi. Naprednega usposabljanja se je udeležilo 24 kriminalistov. Na specialističnem kriminalističnem tečaju je bila tematika trgovine z ljudmi predstavljena desetim bodočim kriminalistom. 15. in 29. februarja 2024 je bilo izvedeno usposabljanje za 40 policistov iz Centra za tujce. 19. septembra in 11. oktobra 2024 sta bili izvedeni celodnevni delavnici, namenjeni delavcem iz CSD Savinjsko-Šaleška in Celja (40 udeležencev). Ob tem je bilo 21. marca 2024 izvedeno predavanje predstavnikom Skupnosti centrov za socialno delo in policije (okoli 100 udeležencev). 19. novembra 2024 je bilo v sodelovanju z UNHCR izvedeno skupno usposabljanje za mejne policiste (21 udeležencev).

Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov je nadaljeval redna usposabljanja socialnih delavcev in strokovnih sodelavcev na temo raznih oblik nasilja, ranljivosti in trgovine z ljudmi. Dodatno sta se dve osebi udeležili izobraževanja za trenerje na področju trgovine z ljudmi, ki ga je organizirala Agencija Evropske unije za azil. Osebi sta strokovno usposobljeni za izvajanje tovrstnih izobraževanj za sodelavce. Društvo Ključ, ki izvaja projekt Informiranje žrtev trgovine z ljudmi, spolnega nasilja in nasilja po spolu v postopkih priznanja mednarodne zaščite (PATS), je izvedlo strokovno usposabljanje za zaposlene v namestitvi v Postojni za mladoletnike brez spremstva. Za zaposlene na vseh lokacijah UOIM je Legebitra izvedla tudi usposabljanje za zagotavljanje pomoči LGBTIQ+ osebam.

MNZ SPBTL je 3. decembra 2024 za uslužbence Fursa izvedel usposabljanje na temo trgovine z ljudmi. Udeleženci strokovnega usposabljanja so se seznanili z aktualnimi trendi v trgovini z ljudmi in zakonodajnimi novostmi, pri čemer je bila poudarjena problematika prepoznavanja prisilnega dela ali delovnega izkoriščanja. Usposabljanje je potekalo na Generalnem finančnem uradu Fursa, udeležilo se ga je 72 uslužbencev. 8. oktobra 2024 je organiziral strokovno usposabljanje na daljavo po videokonferenci, namenjeno uslužbencem upravnih enot, še zlasti tistih, ki opravljajo delo matičarjev, saj se ti ob sklenitvi zakonske zveze lahko srečajo tudi s prisilnimi porokami. Usposabljanja se je udeležilo 219 oseb. Poleg matičarjev so bili prisotni še uslužbenci, ki se ukvarjajo z izdajo enotnih dovoljenj za prebivanje in delo tujcem zunaj EU. 12. decembra 2024 je za uslužbence Inšpektorata Republike Slovenije za delo izvedel strokovno usposabljanje s poudarkom na prisilnem delu ali delovnem izkoriščanju kot enega izmed namenov trgovanja z ljudmi. Predstavljena sta bila tudi dokumenta Smernice za inšpektorje za delo – prepoznava žrtev trgovine z ljudmi in Priročnik za delodajalce – preprečite prisilno delo. Usposabljanje je potekalo v Olimju, udeležilo pa se ga je 130 uslužbencev.

Direktorat MNZ za migracije je 17. in 18. decembra 2024 organiziral interno izobraževanje na temo boja proti trgovini z ljudmi in prepoznave v postopkih mednarodne zaščite ter pravočasnega ukrepanja. Izobraževanja se je udeležilo 18 uslužbencev Direktorata za migracije, ki delajo na področju postopkov mednarodne zaščite in združevanja družine. Namen izobraževanja je bil opremiti odločevalce in osebe, zaposlene na Oddelku za operativne zadeve v Sektorju za postopke mednarodne zaščite, ki pridejo v stik z žrtvami ali potencialnimi žrtvami trgovine z ljudmi (prosilci za mednarodno zaščito), z znanjem in veščinami, potrebnimi za odkrivanje in obravnavo znakov trgovine z ljudmi, prepoznavo žrtev ter za pripravo in izvedbo razgovora z žrtvijo ali potencialno žrtvijo trgovine z ljudmi.

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve je posredno pri preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej v okviru gospodarske diplomacije izvedlo redno usposabljanje ekonomskih svetovalcev in mladih diplomatov za družbeno odgovorno ravnanje, in sicer na področju boja proti korupciji, skladno z načrtom integritete ministrstva. Predstavnik Komisije za preprečevanje korupcije je sodeloval pri usposabljanju uslužbencev Ministrstva za zunanje in evropske zadeve glede Konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju, v okviru izvajanja nižjega diplomatskega izpita, usposabljanje je potekalo aprila in maja 2024, in na letnem posvetu ekonomskih svetovalcev, ki je potekal junija 2024. MZEZ je okviru delovanja konzularne službe znotraj rednega konzularnega tujskega dela priprav pred odhodom na diplomatska konzularna predstavništva (v nadaljevanju besedila: DKP) obravnavalo tematiko trgovine z ljudmi. Trgovina z ljudmi je bila obravnavana tudi v okviru konzularnega posveta. Konzularnim uslužbencem so bili predstavljeni posamezni konkretni primeri, s katerimi se pri njihovem delu lahko srečajo. Problematika trgovine z ljudmi je bila obravnavana tudi v okviru konzularnega izpita, s čimer se je zagotovilo, da konzularni uslužbenec na delovnem mestu uspešno zazna primere, ki kažejo na potencialno možnost trgovine z ljudmi. Diplomati napoteni v tujino, ki se ukvarjajo s konzularno problematiko, so bili v letu 2024 usposobljeni za zaznavanje primerov, ki kažejo na potencialno možnost trgovine z ljudmi in za vodenje postopkov s tujci v skladu s slovensko zakonodajo. Postopki so bili vodeni s posebno občutljivostjo do najbolj ranljivih udeležencev in doslednjem zaznavanju in odzivanju na morebitno možnost trgovine z

ljudmi. DKP v boju proti trgovini z ljudmi, v neformalni obliki, preverjajo pogostnost in pojavne oblike teh primerov med svojimi stiki s sorodnimi DKP in predstavniki države sprejemnice.

Socialna zbornica Slovenije je v okviru programa izvajanja javnih pooblastil Socialne zbornice Slovenije za obdobje od 1. do 31. decembra 2024, ki ga financira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ), 5. novembra 2024 izvedla seminar za strokovne delavce in strokovne sodelavce centrov za socialno delo, ki je bil osredotočen na delo s tujci, begunci, migranti in žrtvami trgovine z ljudmi. V prvem delu seminarja so govorili o migracijah ljudi in o integraciji priseljencev ter mreži ustanov, organizacij in programov za podporo migrantov. V drugem delu seminarja so se udeleženci seznanili z migrantskimi statusi, pravnimi okviri in pravicami migrantov. Osredotočili so se na mlade migrante in otroke brez spremstva s poudarkom na otrocih, ki so žrtve trgovine z ljudmi, ter razne oblike izkoriščanja teh in se poučili, kako jim pomagati. Sledil je interaktivni del z udeleženci seminarja o študiji primera, v okviru katerega so odprli nekaj dilem, ki se porajajo pri delu in so povezani s pristojnostmi centrov za socialno delo. Predstavljeni so bili tudi izzivi in dobre prakse pomoči migrantom pri integraciji ter v zvezi z otroki brez spremstva s poudarkom na otrocih žrtvah trgovine z ljudmi. Seminarja se je udeležilo 52 oseb.

Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti je v okviru projekta SIFOROMA6 12. aprila 2024 v Ljubljani izvedel strokovno predavanje z naslovom Prepoznavanje zgodnjih in prisilnih porok v romski skupnosti ter ukrepanje v teh primerih. Predavanje je bilo namenjeno sodnim izvedencem relevantnih strok (klinična psihologija, družinska medicina, psihologija družine, socialno delo, otroška in mladostniška psihiatrija).

Društvo Ključ je v letu 2024 za strokovno javnost izvedlo 36 usposabljanj, ki se jih je udeležilo 622 oseb, in 16 usposabljanj mladih strokovnjakov, ki se jih je udeležilo 564 oseb iz več fakultet. V okviru Kampanje 75 ob obeležitvi evropskega dneva boja proti trgovini z ljudi je bil organiziran tudi strokovni posvet na temo Zloraba otrok za prostitucijo v Sloveniji, ki se ga je udeležilo več kot 100 področnih strokovnjakov.

Slovenska karitas je v letu 2024 podpisala dogovor z Zdravstvenim domom Logatec o sodelovanju pri nujenju psihiatrične pomoči žrtvam trgovine z ljudmi. Za zagotavljanje psihiatrične pomoči žrtvam trgovine z ljudmi je navezala tudi stik s psihiatrinjo na Psihiatrični kliniki Polje.

3. Odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, povezanih s trgovino z ljudmi

Poglavje o odkrivanju, preiskovanju in pregonu kaznivih dejanj zajema predvsem aktivnosti policije in tožilcev, vključno z merljivimi rezultati, to je številom obravnavanih storilcev, oškodovancev, obtožb in končnih obsodb. To poglavje vključuje tudi aktivnosti Inšpektorata Republike Slovenije za delo in Fursa, saj se pri nadzoru nad izvajanjem področne zakonodaje v njuni pristojnosti vsebina delovanja prepleta in v širšem pomenu povezuje s problematiko delovnega izkoriščanja, zaposlovanja in dela na črno ter izkoriščanja delavcev migrantov.

3.1 Dejavnosti policije

Na področju preiskave kaznivih dejanj trgovine z ljudmi Policija ugotavlja, da se v Sloveniji nadaljuje trend preteklih let, da je Slovenija še vedno ciljna država za izkoriščanje žrtev trgovine z ljudmi. Pri tem je še vedno najpogostejše prepoznana oblika izkoriščanja žrtev zaradi prostitucije in spolnih zlorab, zaznani pa so bili tudi primeri izkoriščanja za delo. Policija ne razpolaga s podatki, da bi bila Slovenija

izvorna država žrtev trgovine z ljudmi, ki so izkoriščane v drugih državah članicah EU ali tretjih državah. Ugotavlja pa se, da je Slovenija tranzitna država, skozi katero prehajajo potencialne žrtve.

Zaznava problematike, povezane z izkoriščanjem žrtev trgovine z ljudmi, je odvisna predvsem od proaktivnih dejavnosti policije, usmerjenih v zaznavo teh kaznivih dejanj in prepoznavo žrtev. Oškodovanci in občani ta kazniva dejanja prijavijo zelo redko.

3.1.1 Trgovina z ljudmi po 113. členu Kazenskega zakonika

V letu 2024 je policija obravnavala 43 zaznanih sumov storitve kaznivih dejanj trgovine z ljudmi v skladu s 113. členom Kazenskega zakonika (v nadaljnjem besedilu: KZ-1)¹, glede na obravnavane prijave je potrdila 18 kaznivih dejanj trgovine z ljudmi in v zvezi s tem na pristojna državna tožilstva podala kazenske ovadbe. V 12 primerih je ugotovila, da na podlagi zbranih obvestil in dokazov ni bilo podlage za podajo kazenske ovadbe, zato so bila na podlagi 10. odstavka 148. člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljnjem besedilu: ZKP) na pristojno državno tožilstvo poslana poročila. Iz leta 2024 se obravnava še 13 kaznivih dejanj, te obravnave v okviru obdobjnega poročanja še niso bile končane.

Preglednica 2: Prikaz števila obravnavanih kaznivih dejanj trgovine z ljudmi v obdobju od 2020 do 2024 in rezultat preiskave

Trgovina z ljudmi	2020	2021	2022	2023	2024
Kazenska ovadba	29	42	6	25	18
Poročilo (deseti odstavek 148. člena ZKP)	8	3	8	11	12

Policija je v letu 2024 identificirala 17 žrtev kaznivega dejanja trgovine z ljudmi in 28 potencialnih² žrtev trgovine z ljudmi. Kot žrtve spolnega izkoriščanja so bili identificirani državljani Bosne in Hercegovine, Črne gore, Hrvaške, Srbije in Kolumbije, vse ženskega spola, kot potencialne žrtve izkoriščanja za delo pa so bili v večini prepoznani državljani Filipinov in Romunije.

Preglednica 3: Število identificiranih žrtev trgovine z ljudmi v letu 2024 po spolu in državljanstvu

Državljanstvo	Moški	Ženske	Skupaj
Bosna in Hercegovina	0	1	1
Črna gora	0	2	2
Hrvaška	0	1	1
Kolumbija	0	1	1
Srbija	0	11	11
Neznano	0	1	1
Skupaj	0	17	17

¹ Pri navajanju statističnih podatkov so navedene posamezne osebe, kar pomeni, da se oseba (osumljenec ali oškodovanec) v preiskavi šteje samo enkrat, ne glede na to, v koliko kaznivih dejanjih je bila obravnavana.

² Oseba, ki je bila obravnavana kot žrtev kaznivega dejanja trgovine z ljudmi, v predkazenskem postopku pa je policija ugotovila, da ni podlage za podajo kazenske ovadbe, zato je podala poročilo na pristojno državno tožilstvo (deseti odstavek 148. člena ZKP) oz. da je obravnavana zadeva še vedno v fazi predkazenskega postopka – v teku.

Preglednica 4: Število identificiranih žrtev trgovine z ljudmi v letu 2024 po obliki izkoriščanja in starostni skupini

Oblika izkoriščanja	Moški	Ženske	Skupaj
Spolno izkoriščanje	0	17	17
Skupaj	0	17	17

Preglednica 5: Število potencialnih žrtev trgovine z ljudmi v letu 2024 po spolu in državljanstvu

Državljanstvo	Moški	Ženske	Skupaj
Bangladeš	1	0	1
Maroko	1	0	1
Romunija	2	6	8
Sirija	1	0	1
Slovenija	1	1	2
Turčija	1	0	1
Kitajska	0	4	4
Filipini	5	5	10
Skupaj	12	16	28

Zaradi suma storitve kaznivega dejanja trgovine z ljudmi je bilo obravnavanih 19 osumljencev od tega je bilo zoper 8 oseb podana kazenska ovadba, za 6 oseb pa poročilo skladno z 10. odstavkom 148. člena ZKP. Med osumljenci so prevladovali državljani Slovenije. V preglednici 6 in 7 ni statistično štetih petih oseb zaradi obravnav, ki so še v teku.

Preglednica 6: Število obravnavanih osumljencev za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi v letu 2024 po spolu in državljanstvu, zoper katere je bila podana kazenska ovadba

Državljanstvo	Moški	Ženski	Skupaj
Bosna in Hercegovina	1	1	2
Dominikanska republika	1	1	2
Slovenija	3	1	4
Skupaj	5	3	8

Preglednica 7: Število obravnavanih osumljencev za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi v letu 2024 po spolu in državljanstvu, zoper katere je bilo podano poročilo

Državljanstvo	Moški	Ženski	Skupaj
Romunija	1	0	1
Slovenija	4	1	5
Skupaj	5	1	6

Preglednica 8: Število obravnavanih pravnih oseb za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi v letu 2024

Tip dokumenta	Število pravnih oseb
Kazenska ovadba	0
Poročilo (sedmi in deseti odstavek 148. člena ZKP)	0
Odprta zadeva	2
Skupaj	2

3.1.2 Druga kazniva dejanja

Ker je problematika trgovine z ljudmi velikokrat tesno povezana tudi z nekaterimi drugimi kaznivimi dejanji, policija obravnava tudi kazniva dejanja zlorabe prostitucije in kršitev temeljnih pravic delavcev.

a) Zloraba prostitucije po 175. členu KZ-1

V letu 2024 je policija obravnavala 26 kaznivih dejanj zlorabe prostitucije, kar je glede na leto 2023 rahlo zmanjšanje števila teh. Obravnavani so bili tudi trije primeri, v katerih so bili ugotovljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje zlorabe prostitucije, vendar ni bilo podlage za podajo kazenskih ovadb. V zvezi s tem so bila na pristojna tožilstva poslana poročila na podlagi desetega odstavka 148. člena ZKP.

Preglednica 9: Prikaz števila obravnavanih kaznivih dejanj zlorabe prostitucije v obdobju od 2020 do 2024 in rezultat preiskave

Zloraba prostitucije	2020	2021	2022	2023	2024
Kazenska ovadba	1	19	4	32	26
Poročilo (deseti odstavek 148. člena ZKP)	4	7	2	2	3

Kot žrtve tega kaznivega dejanja je policija v letu 2024 obravnavala 21 oseb ženskega spola, največ državljank Dominikanske republike in Ukrajine.

Preglednica 10: Število ugotovljenih žrtev zlorabe prostitucije v letu 2024 po spolu in državljanstvu

Državljanstvo	Moški	Ženski	Skupaj
Brazilija	0	1	1
Dominikanska republika	0	9	9
Italija	0	1	1
Kolumbija	0	1	1
Kuba	0	1	1
Romunija	0	2	2
Srbija	0	1	1
Ukrajina	0	5	5
Skupaj		21	21

Zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe prostitucije je policija obravnavala skupaj 8 oseb, od tega 1 državljan iz Dominikanske republike in 7 oseb iz Slovenije.

Preglednica 11: Število obravnavanih osumljencev v letu 2024 po spolu in državljanstvu za kaznivo dejanje zlorabe prostitucije

Državljanstvo	Moški	Ženski	Skupaj
Dominikanska republika	1	0	1
Slovenija	7	0	7
Skupaj	8	0	8

b) Kršenje temeljnih pravic delavcev po 196. členu KZ-1

V letu 2024 je policija obravnavala 511 kaznivih dejanj kršenja temeljnih pravic delavcev po 196. členu KZ-1, pri katerih so bili ugotovljeni elementi delovnega izkoriščanja oškodovancev. Tako med oškodovanci kot med osumljenci so prevladovali državljani Bosne in Hercegovine ter Slovenije. V predkazenskem postopku niso bili zaznani elementi prisilnega dela kot oblike izkoriščanja žrtev trgovine z ljudmi, ti elementi niso bili ugotovljeni niti v nadaljnjih kazenskih postopkih.

Preglednica 12: Število ugotovljenih oškodovancev kaznivega dejanja kršitev temeljnih pravic delavcev v letu 2024 po spolu in državljanstvu

Državljanstvo	Moški	Ženski	Skupaj
Slovenija	108	74	182
Bosna in Hercegovina	158	8	166
Hrvaška	8	1	9
Srbija	16	1	17
Kosovo	73	2	75
Severna Makedonija	21	6	27
Nemčija	1	0	1
Kitajska	1	0	1
Albanija	1	0	1
Vietnam	1	0	1

Bolgarija	10	4	14
Bangladeš	13	0	13
Tunizija	1	0	1
Maroko	1	0	1
Dominikanska republika	0	1	1
Ukrajina	0	1	1
Skupaj	413	98	511

Preglednica 13: Število obravnavanih osumljencev za kaznivo dejanje kršitev temeljnih pravic delavcev v letu 2023 po spolu in državljanstvu

Državljanstvo	Moški	Ženski	Skupaj
Slovenija	82	33	115
Bosna in Hercegovina	8	2	10
Hrvaška	2	0	2
Srbija	3	1	4
Kosovo	12	2	24
Severna Makedonija	2	0	2
Albanija	3	0	3
Bolgarija	1	0	1
Kitajska	1	0	1
Švica	1	0	1
Italija	0	1	1
Ukrajina	0	1	1
Sirija	1	0	1
Avstrija	3	0	3
Skupaj	119	39	158

3.2 Dejavnosti Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije in okrožnih državnih tožilstev

Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SDT RS), ki je izključno pristojno za pregon kaznivih dejanj, povezanih s trgovino z ljudmi, je tudi v letu 2024 opravljalo naloge na področjih kaznivih dejanj trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1, spravljanja v suženjsko razmerje po 112. členu KZ-1 in zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1.

3.2.1 Kaznivi dejanji trgovine z ljudmi in zlorabe prostitucije

V letu poročanja je SDT RS prejel eno kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1 zoper dve fizični osebi in na škodo šestih oškodovank. Z navedeno kazensko ovadbo sta bili ovadeni še ena fizična in ena pravna oseba zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1 in v delu zoper pravno osebo še v zvezi z Zakonom o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (ZOPOKD). V letu poročanja je prejel kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1, in sicer zoper tri fizične osebe in eno pravno osebo ter na

škodo desetih oškodovank. Prejel je tudi eno poročilo po 10. odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku, ki je obravnavalo prijavo trgovanja z ljudmi.

V letu poročanja so tožilci SDT³ sprejeli naslednje odločitve:

- izdana sta bila dva sklepa o zavrženju zoper štiri fizične osebe in dve pravni osebi zaradi kaznivega dejanja po 113. členu KZ-1,
- vložena je bila ena zahteva za preiskavo zoper tri fizične osebe in eno pravno osebo zaradi kaznivega dejanja po 113. in 175. členu KZ-1, storjenih na škodo šestih oškodovank (pozneje je državni tožilec SDT RS zoper eno fizično osebo odstopil od pregona), in
- eno obtožnico zoper devet fizičnih oseb zaradi kaznivega dejanja po 175. členu KZ-1, storjenega na škodo 31 oškodovank.

Posamezne zadeve s področja trgovine z ljudmi so v letu 2024 obravnavala tudi druga okrožna državna tožilstva:

- na Okrožnem državnem tožilstvu v Kopru so obravnavali eno zadevo zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1 in v tej zadevi vložili obtožnico, in sicer zoper eno fizično osebo in na škodo ene osebe (ženskega spola). V letu poročanja je sodišče izdalo obsodilno sodbo, ki pa še ni pravnomočna;
- na Okrožnem državnem tožilstvu v Novi Gorici so obravnavali eno zadevo zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1 in v tej zadevi vložili obtožnico, in sicer zoper 1 fizično osebo ter na škodo 2 oseb (ženskega spola);
- na Okrožnem državnem tožilstvu na Ptuj so prejeli eno poročilo na podlagi 148. člena ZKP, zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1, in sicer zoper eno fizično osebo in na škodo ene osebe ženskega spola. Po temeljiti presoji zbranih dokazov je bil izdan sklep o zavrženju. Obravnavali so še dve zadevi zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1, in sicer v vsaki zadevi zoper eno fizično osebo in na škodo ene osebe ženskega spola. V obeh zadevah je bila vložena zahteva za preiskavo, v prvi zadevi osumljeni še ni bil zaslišan, v drugi zadevi pa je sodišče že izdalo sklep o uvedbi preiskave. V eni zadevi iz preteklih let, v okviru katere so se obravnavale tri fizične osebe, je sodišče zoper dve fizični osebi izreklo oprostilno sodbo zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1. V navedeni zadevi je pritožbeno sodišče potrdilo oprostilno sodbo. Zoper tretjo fizično osebo (tujec) je zaradi njegove nedosegljivosti postopek potekal ločeno, vendar je tožilstvo obtožnico v tem delu umaknilo, saj je šlo za identičen obtožbeni očitek. Oškodovanka, ki se je preselila v tujino, je dosledno zavračala sodelovanje v postopku;
- na Okrožnem državnem tožilstvu v Mariboru so obravnavali eno zadevo zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1, in sicer zoper dve fizični osebi in na škodo ene mladoletne osebe ženskega spola, pri čemer je sodišče izdalo sklep o uvedbi preiskave;
- na Okrožnem državnem tožilstvu v Celju so prejeli eno kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1, in sicer zoper tri fizične osebe, pri čemer zadeva v letu 2024 ni bila rešena, saj je bila v preveritvi pri Policiji, v letu 2025 pa zaradi povezanosti odtopljena SDT RS. Poleg tega so v letu poročanja zaradi kaznivega dejanja zlorabe

³ Posamezne zadeve se v istem poročevalskem obdobju obravnavajo v različnih fazah, torej od prejema kazenske ovadbe ali poročila v dopolnitev po desetem odstavku 148. člena ZKP do sprejetja državnotožilske odločitve, to je od vložitve zahteve za preiskavo in vložitve obtožnice do izdaje sklepa o zavrženju, lahko samo v posameznem delu. Glede na navedeno se o isti zadevi pogosto poroča pri postavitvi prejema kazenske ovadbe ali poročila po desetem odstavku 148. člena ZKP, pri postavitvi o zavrženju, pri postavitvi vložitve zahteve za preiskavo in pri postavitvi vložitve obtožnice. Mogoče je tudi, da odločitev v posamezni zadevi v času poročanja državnega tožilstva še ni bila sprejeta zoper vse ovadene osebe.

prostitucije po 175. členu KZ-1 prejeli eno poročilo na podlagi 148. člena ZKP zoper dve fizični osebi in eno kazensko ovadbo zoper štiri fizične osebe. V prvi zadevi je bil izdan sklep o zavrženju, ker ni bil podan utemeljen sum, da sta osumljenca izvedla kaznivo dejanje, v drugi zadevi je bila vložena zahteva za preiskavo, pripor je bil odrejen zoper tri fizične osebe, zoper štiri fizične osebe pa je bila nato uvedena sodna preiskava zaradi na škodo 34 oškodovank. Skupno so evidentirali 36 žrtev, vse so polnoletne in ženskega spola;

- na Okrožnem državnem tožilstvu v Novem mestu so prejeli eno poročilo na podlagi 148. člena ZKP zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1, in sicer zoper eno fizično osebo in na škodo ene mladoletne osebe ženskega spola.

Odločitve sodišč

V času poročanja je v fazi sodne preiskave pet zadev zaradi kaznivega dejanja po 113. členu KZ-1 (od tega v eni zadevi tudi zaradi kaznivega dejanja po 175. členu KZ-1), v eni zadevi je sodna preiskava končana, vendar državnotožilska odločitev še ni sprejeta. V dveh zadevah (po ena zaradi kaznivih dejanj po 113. členu KZ-1 in po 175. členu KZ-1) so končani predobravnavni naroki in je odločeno o izločitvi dokazov, vendar odločitvi še nista pravnomočni. V dveh zadevah (po ena zaradi kaznivih dejanj po 113. členu KZ-1 in po 175. členu KZ-1) se čaka razpis narokov za glavno obravnavo. V eni zadevi zaradi kaznivega dejanja po 113. členu KZ-1 glavna obravnava poteka, v eni zadevi pa zaradi kaznivega dejanja po 113. členu in po 175. členu KZ-1 poteka ponovljeno sojenje. Sodišča na prvi stopnji so izdala osem obsodilnih sodb, in sicer eno zaradi kaznivega dejanja po 113. členu KZ-1 (zoper eno fizično osebo in na škodo dveh oškodovank) ter dve zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1 (zoper 5 fizičnih oseb ter na škodo 425 oškodovank). V eni zadevi je sodišče zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1 izdalo pet obsodilnih sodb (zoper šest fizičnih oseb in na škodo 31 oškodovank) na podlagi sprejetih sporazumov o priznanju krivde.

3.2.2 Ugotovitve Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije

Pri trgovini z ljudmi gre največkrat za mednarodno organizirano kriminalno dejavnost več ljudi v daljšem obdobju, zato sta odkrivanje in dokazovanje teh kaznivih dejanj težavna, dolgotrajna in zapletena. Storitve povezuje dobičkonosnost tega kaznivega dejanja. Prepoznavna in obravnava trgovine z ljudmi terjata veliko specifičnega znanja, posluha in razumevanja. Nadaljuje se tudi trend izpopolnjevanja izvedbenih oblik kaznivega dejanja, kar dodatno oteži dokazovanje obravnavanega kaznivega dejanja, zato je uporaba prikritih preiskovalnih ukrepov v tovrstnih zadevah nujna. Poleg tega je zaradi pridobitve dokazov nujno mednarodno sodelovanje. Ta pojav vstopa v vse pore sodobne družbe in postaja strukturni element nekaterih gospodarskih panog, predvsem pa posega v temeljne pravice in svoboščine posameznika, ki postane žrtev takega trgovanja ali izkoriščanja.

Iz vsebine tovrstnih zadev, ki jih obravnava SDT RS, je mogoče ugotoviti, da so se v preteklosti tovrstna kazniva dejanja izvajala skupaj s fizičnim nasiljem, omejevanjem osebne svobode in nezakonitim bivanjem v državi. Za zadeve, obravnavane v zadnjih letih, pa je, nasprotno, značilno, da članom združbe pri izvedbi kaznivih dejanj ni več treba uporabljati nasilja in prisilnih metod.

Skupna značilnost storilcev kaznivega dejanja trgovine z ljudmi v zadnjem času je, da obdolženci ravnaajo z ljudmi kot s predmeti na način, da izrabijo njihovo ranljivost ali drugo osebno lastnost, posebnost, preprostost, da bi pridobili premoženjsko korist. Najpogostejše oblike ranljivosti žrtev so brezposelnost, slabe možnosti za zaposlitev, slaba raven izobrazbe, izjemno nizki zaslužki, zadolženost, obveznost preživljanja mladoletnih otrok, invalidni ali brezposelni partnerji, obveznost preživljanja širše družine, hude bolezni v družini, osebna preprostost in vojno stanje. Bistvo trgovine z ljudmi je torej v ranljivosti žrtev, ki zaradi nje pristajajo na podrejeni položaj in so navzven zadovoljne, da zaslužijo vsaj nekaj denarja, čeprav večji delež poberejo storilci. Tako preživljajo sebe in svoje. Oškodovanci se praviloma ne prepoznajo kot žrtve, zaradi česar je dokazovanje še toliko težje.

Žrtve brez izjeme prihajajo iz gospodarsko revnih držav (iz Ukrajine, Dominikanske republike, Moldavije, Bolgarije, Romunije, Srbije, Bosne in Hercegovine, Madžarske in Filipinov) in so iz nekega osebnega razloga ranljive.

Državni tožilci na Specializiranem državnem tožilstvu se v tujini udeležujejo izobraževanj s področja trgovine z ljudmi in izobraževanj, ki jih organizirata Policija in Furs. Na izobraževanju sodelujejo aktivno s svojimi prispevki in izkušnjami.

3.3 Dejavnosti Inšpektorata Republike Slovenije za delo

V skladu z Akcijskim načrtom za boj proti trgovini z ljudmi se pri Inšpektoratu Republike Slovenije za delo (v nadaljnjem besedilu: IRSD) izvajajo vsakoletna izobraževanja in usposabljanja zaposlenih, tako v Sloveniji kot v tujini:

- februarja 2024 sta se dva inšpektorja udeležila videoseminarja s poudarkom na vsebinah preprečevanja in odvracanja od dela na črno v dobavnih verigah, ki vključujejo (več) agencij za posredovanje zaposlitve, prek katerih državljani tretjih držav delajo v EU;
- marca 2024 so se štirje inšpektorji udeležili okrogle mize na temo Prisilno delo – prepoznava in pregon kaznivega dejanja trgovine z ljudmi v Sloveniji, ki jo je organiziralo Društvo Ključ;
- marca 2024 je potekal pripravljalni sestanek za izvedbo skupnih akcijskih dni 2024. Sestanek je potekal v Strasbourgu, udeležil se ga je predstavnik IRSD, skupaj s predstavnico Policije;
- maja 2024 je potekal sestanek platforme EMPACT na temo Analytical meeting on Labour Exploitation v Stockholmu. Udeležila se ga je inšpektorica, ki tudi koordinira izvedbo skupnih akcijskih dni v Sloveniji za IRSD;
- novembra 2024 se je predstavnica IRSD na Cipru udeležila usposabljanja za področje boja proti trgovini z ljudmi, usposabljanje je potekalo pod okriljem Agencije Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter Evropskega organa za delo;
- decembra 2024 je bilo organizirano usposabljanje uslužbencev IRSD, ki je vključevalo tematiko boja proti trgovini z ljudmi, usposabljanja se je udeležilo 110 zaposlenih.

Inšpektorji za delo se udeležujejo tudi drugih izobraževanj in usposabljanj, kar lahko pripomore k lažjemu odkrivanju ali prepoznavanju kaznivega dejanja trgovine z ljudmi, in sicer:

- januarja 2024 so se štirje inšpektorji IRSD v Parizu udeležili delavnice Workshop on Analytical Aspects of Concerted and/or Joint Inspection;
- v letu 2024 sta se dva inšpektorja udeležila srečanja Forum on Posting 360;
- junija 2024 sta se dva inšpektorja udeležila pripravljalnega sestanka v Berlinu na temo minimalnih plač;
- oktobra 2024 sta se dva inšpektorja, skupaj s predstavnikom Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, udeležila 4. foruma o napotnih delavcih (Posting of Workers);
- udeležili so se Balkanske konference v Solunu,
- inšpektorji so se v Bilbau udeležili usposabljanja za izboljšanje ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu, za izvedbo evropske kampanje, ki se je nanašala na področje nezgod pri delu;
- udeležili so se pripravljalnega sestanka Odbora višjih inšpektorjev za delo (SLIC) v Luksemburgu;
- inšpektor za varnost in zdravje pri delu se je udeležil KKS Trainning days na temo sodelovanja inšpektorjev z inšpektorati v EU.

IRSD je sodeloval tudi v delovni skupini Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport pri pripravi predloga Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom na trgu Unije. Uredba (EU) 2024/3015 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra

2024 o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 je bila sprejeta 12. decembra 2024. IRSD bo tako še naprej sodeloval v tej delovni skupini pri izvajanju navedene uredbe.

IRSD je v letu 2024 izvajal inšpekcijske nadzore tudi pri več zavezancih, ki so zaposlovali tuje državljane, predvsem z namenom ugotavljanja morebitnega delovnega izkoriščanja. Ob teh nadzorih je bilo ugotovljenih nekaj kršitev delovnopravne zakonodaje, ni pa bilo podlag za izdajo kazenske ovadbe po 113. členu KZ-1. Inšpektorji za delo so podali 2 kazenski ovadbi in 13 naznanil kaznivega dejanja za sume storitev več kaznivih dejanj, ne pa za sum storitve kaznivega dejanja po 113. členu KZ-1, saj v nobenem primeru niso bili podani elementi trgovine z ljudmi.

IRSD je v letu 2024 ustanovil Sektor za prednostno odzivanje, ta je začel delovati 1. oktobra 2024. V njem so zbrani inšpektorji za delovna razmerja ter inšpektorji za varnost in zdravje pri delu. Prednostna naloga sektorja na delovnopravnem področju je predvsem opravljanje inšpekcijskih nadzorov, kadar se zaznajo kršitve pravic več delavcev, kadar gre za varovanje javnega interesa, ki je bolj prizadet po merilih teže kršitve za prizadete ali varovane vrednote in po obsegu kršitev, kadar je potrebna takojšna odzivnost v primeru kršitev pri zaposlovanju tujcev in zagotavljanju dela delavcev uporabniku v nasprotju s predpisi, predvsem šibkejših kategorij delavcev, ter kadar se zaznajo večkratne ali ponavljajoče se kršitve, ki utemeljeno kažejo na nezakonito poslovanje zavezancev. Na področju varnosti in zdravja pri delu in predvsem na področju preprečevanja nastanka neposredne nevarnosti za življenje delavcev in nevarnosti nezgod pri delu ter izboljševanju delovnih razmer. Sektor bo v sklopu svojega delovanja obravnaval tudi primere suma trgovine z ljudmi.

Pri izvajanju inšpekcijskih nadzorov IRSD sodeluje tudi z drugimi državami članicami EU. V letu 2024 je sodeloval z nizozemskim inšpektoratom za delo in nemškim davčnim inšpektoratom. V aprilu 2024 sta se predstavnici IRSD udeležili nadzorov v Hofu v Nemčiji, kjer sta sodelovali kot opazovalki, štirje nemški inšpektorji ZOLL pa so sodelovali kot opazovalci pri nadzoru dveh družb v Sloveniji. Na predlog nemškega ZOLL sta bila opravljena nadzora dveh družb, ki napotujeta delavce nekdanjih držav SFRJ v Nemčijo. V letu 2024 je bil v Sloveniji izveden tudi nadzor štirih družb, pri katerih sta kot opazovalca sodelovala dva inšpektorja iz nizozemskega inšpektorata za delo. Nadzor sta izvajala dva inšpektorja iz IRSD, sodelovali pa sta tudi nacionalna koordinatorica za CJI in koordinatorica za IMI.

Ugotovitve IRSD

V primerjavi z letom 2023 se je v letu 2024 število ugotovljenih kršitev določb, ki urejajo pogoje zaposlovanja, samozaposlovanja in dela tujcev v Republiki Sloveniji, nekoliko zmanjšalo. Ugotovljenih je bilo 53 kršitev Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (v nadaljnjem besedilu: ZZSDT), v letu 2023 pa je bilo ugotovljenih 77 kršitev.

Največ kršitev, in sicer 38, je bilo ugotovljenih zaradi nespoštovanja četrtega odstavka 7. člena ZZSDT, saj so delodajalci omogočali, da so tujci opravljali drugo delo kot tisto, za katero je bilo v postopku izdaje ali podaljšanja veljavnosti enotnega dovoljenja ali modre karte EU, ali izdaje pisne odobritve dano soglasje, ali za katero je bilo izdano dovoljenje za sezonsko delo. Inšpektorji so ugotovili tudi pet kršitev petega odstavka 33. člena ZZSDT, ki določa, da se kot dokazilo o izpolnjenem pogoju zaposlovanja šteje, če tujec nastopi delo v 30 dneh od izdaje pisnega obvestila. V času trajanja delovnega razmerja morajo biti izpolnjeni vsi pogoji in elementi zaposlitve, navedeni na informativnem listu.

Inšpektorji so ugotovili tudi osem kršitev 36. člena ZZSDT, ki določa, da lahko delodajalec z napotenimi delavci izvaja storitve, vezane na dobavo blaga in servisiranja, na podlagi prijave začetka izvajanja storitev samo v taksativno navedenih primerih. Ugotovljeni sta bili tudi ena kršitev drugega odstavka 45. člena ZZSDT, ki določa, da je tujec dolžan na mestu, kjer dela, hraniti informativni list, če mu je bil vročen, ali dovoljenje za sezonsko delo in ga na zahtevo pristojnega nadzornega organa

predložiti kot dokazilo v postopku, in ena kršitev četrtega odstavka 45. člena ZZSDT, ki določa, da mora tuji delodajalec med napotitvijo svojih delavcev v Slovenijo na kraju opravljanja storitve hraniti in na zahtevo dati na voljo nadzornemu organu pogodbo med naročnikom in izvajalcem storitve, potrdilo o opravljeni prijavi začetka izvajanja storitev in izvode pogodb o zaposlitvi (in njihov prevod v slovenski jezik) za vse napotene delavce, potrdila o njihovi vključenosti v sistem socialnega zavarovanja na podlagi zaposlitve v državi, kjer ima tuji delodajalec sedež, ter listine s področja varnosti in zdravja pri delu (in njihov prevod v slovenski jezik).

IRSD na področju čezmejnega izvajanja storitev ter napotitve delavcev na delo v tem okviru nadzira tudi spoštovanje Zakona o čezmejnem izvajanju storitev (v nadaljnjem besedilu: ZČmIS). Ob nadzorih nad izvajanjem navedenega zakona so inšpektorji v letu 2024 ugotovili 65 kršitev, kar je nekoliko manj kot leta 2023 (68 kršitev). Tako je bilo ugotovljenih 29 kršitev 14. člena ZČmIS, ki določa, da se kaznuje tuji delodajalec, ki čezmejno izvaja storitev kljub neizpolnjenim pogojem, in 36 kršitev 16. člena ZČmIS, ker tuji delodajalec pred začetkom čezmejnega izvajanja storitve ni prijavil storitve pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, ali ni prijavil storitve, ali je storitev prijavil nepopolno, ali storitve ni izvajal v skladu z opravljeno prijavo storitve, ali v času čezmejnega izvajanja storitev v Sloveniji ni hranil dokumentacije, ali je ni predložil na poziv pristojnega nadzornega organa, ali na zahtevo nadzornega organa ni zagotovil prevoda.

V zvezi z zagotavljanjem pravic delavcem, ki so bili napoteni na začasno delo v Republiko Slovenijo na podlagi pogodbe o zaposlitvi po tujem pravu, je bilo v letu 2024 ugotovljenih šest kršitev 210. člena Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljnjem besedilu: ZDR-1), ki posebej ureja položaj tujih napotnih delavcev. Inšpektorji so v letu 2024 ugotavljali tudi kršitve pravic delavcev (državljanov Republike Slovenije in tujih), ki jih na delo v tujino ali v države članice Evropske unije napotujejo delodajalci, registrirani v Republiki Sloveniji. 209. člen ZDR-1 določa obvezne sestavine pogodb o zaposlitvi delavcev, ki jih delodajalec napoti na delo v tujino: pogodba mora vsebovati še določila o trajanju dela v tujini, praznikih in dela prostih dnevih, minimalnem letnem dopustu, višini plače in valuti, v kateri se ta izplačuje, dodatnem zavarovanju za zdravstvene storitve v tujini, drugih prejemkih v denarju ali naravi, do katerih je delavec upravičen za čas dela v tujini, načinu zagotavljanja in uresničevanja pravic v zvezi s plačilom za delo in drugimi prejemki, ki so v skladu s predpisi države, v kateri se delo opravlja, zagotovljeni drugače, vendar najmanj v obsegu, kot ga zagotavlja ta zakon, ali ugodneje, in o pogojih vrnitve v Slovenijo. V letu 2024 so inšpektorji ugotovili 86 kršitev 209. člena ZDR-1, kar je precej več kot v letu 2023, ko je bilo ugotovljenih 64 kršitev tega člena.

V zadnjem delu poročevalskega obdobja leta 2024 so bili v sodelovanju z Inšpektoratom za infrastrukturo opravljeni nadzori pri več podjetjih s sedežem v Sloveniji, ki opravljajo cestni prevoz, pri katerih so bili inšpektorji pozorni na zaposlovanje tujih državljanov v povezavi z morebitnimi znaki trgovine z ljudmi. Ti znaki niso bili potrjeni, ugotovljenih pa je bilo več kršitev delovnopravne zakonodaje.

V decembru smo skupaj z veleposlaništvom Indije sodelovali pri izvedbi dogodka, na katerem smo namenili poseben poudarek ključnim pravicam delavcev tujcev v Sloveniji, pri čemer je predstavitev zajemala pregled slovenske delovnopravne zakonodaje, postopke prijave kršitev in razpoložljive mehanizme za zaščito pravic zaposlenih.

Zaradi povečanih migracijskih tokov in pomanjkanja delovne sile čedalje večji delež zaposlenih tvorijo tuji delavci, predvsem državljani oddaljenih tretjih držav. Tuji delavci so zaradi kulturnih, družbenih in jezikovnih razlik ter oddaljenosti od matičnih držav še posebej ranljivi, ko gre za spoštovanje njihovih pravic iz delovnega razmerja. Prav te razlike in ranljivost povečujejo tveganje za kršitve njihovih pravic, zaradi česar bo inšpektorat okrepil svoje aktivnosti na tem področju.

3.4 Dejavnosti Finančne uprave Republike Slovenije

Področna zakonodaja, ki opredeljuje delo Finančne uprave Republike Slovenije, daje inšpektorjem in uslužbencem mobilnih enot možnost, da pri svojem delu zaznavajo kršitve, povezane s pojavnostjo trgovine z ljudmi. Te se kažejo predvsem v delovno intenzivnih panogah, v katerih se zaposlujejo nizko kvalificirani tuji delavci. Gre predvsem za problematiko izkoriščanja delavcev in prisilnega dela kot enega izmed namenov trgovine z ljudmi.

Nadzori nezakonitega zaposlovanja državljanov tretjih držav se opravljajo v okviru nadzorov zaposlovanja na črno po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (v nadaljnjem besedilu: ZPDZC-1) in ZČmIS-1. Nezakonito zaposlovanje državljanov tretjih držav se ugotavlja tudi ob sočasnem izvajanju nadzorov na drugih področjih, ki so v pristojnosti Fursa, npr. nadzor davčnih blagajn ali nadzori po Zakonu o davčnem potrjevanju računov (v nadaljnjem besedilu: ZDavPR), nadzor na področju prevozov v cestnem prometu idr.

Furs je v letu 2024 opravil 6.415 nadzorov zaposlovanja na črno, v okviru katerih je opravil tudi nadzore zaposlovanja državljanov iz tretjih držav. Nezakonito zaposlovanje državljanov tretjih držav je bilo v nadzoru ugotovljeno pri 83 delodajalcih, za skupno 99 državljanov tretjih držav. Najpogostejše so bile nepravilnosti iz naslova nezakonitega zaposlovanja državljanov tretjih držav, ugotovljene v dejavnostih gradbeništva (F) in prometa (H), v predelovalni dejavnosti (C) in v dejavnosti gostinstva (I).

V letu 2024 je bilo v zvezi z nezakonitim zaposlovanjem državljanov tretjih držav zoper kršitelje pravne subjekte zaradi kršitve 6. alineje prvega odstavka 5. člena ZPDZC-1 vodenih 73 prekrškovnih postopkov, od tega je bilo na dan 31. 12. 2024 končanih 67 prekrškovnih postopkov, 6 postopkov pa je še potekalo. V prekrškovnih postopkih je bilo zaradi kršitev nezakonitega zaposlovanja državljanov tretjih držav sankcioniranih 66 delodajalcev. Skupni znesek izrečenih glob za obravnavani prekršek po 5. alineji prvega odstavka 23. člena ZPDZC-1 je pri kršiteljih pravnih subjektih, delodajalcih in njihovih odgovornih osebah znašal 399.000 evrov, izrečenih pa je bilo pet opominov. V zvezi z navedeno kršitvijo je bilo sankcioniranih tudi 128 delavcev državljanov tretjih držav, ki jim je bila zaradi storitve prekrška po tretjem odstavku 23. člena ZPDZC-1 izrečena globa v skupni višini 61.500 evrov in izrečenih je bilo pet opominov.

Zaradi suma storitve kaznivega dejanja po 196. členu (kršitev temeljnih pravic delavcev) KZ-1 je Furs v tem obdobju vložil 28 kazenskih ovadb. Od tega se jih 15 nanaša na tuje državljane (odgovorna oseba je bil tujec), v preostalih primerih je bila kazenska ovadba podana zoper slovenske državljane.

V letu 2024 je Furs zaradi suma storitve kaznivega dejanja po prvem odstavku 199. člena KZ-1 (zaposlovanje na črno) podal pet kazenskih ovadb. Furs ni podal nobene kazenske ovadbe ali naznanila zaradi suma storitve kaznivega dejanja trgovine z ljudmi.

4. Pomoč in zaščita za žrtve trgovine z ljudmi

Izvajanje pomoči žrtvam trgovine z ljudmi je potekalo v okviru več programov, ki jih je financirala Vlada Republike Slovenije, izvajale pa so jih nevladne in humanitarne organizacije, izbrane na javnem razpisu. Poleg tega se je v letu poročanja v Azilnem domu nadaljevalo izvajanje projekta PATS.

4.1 Program Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitvev

MDDSZ je sofinanciral program Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitvev v letih 2024 in 2025, ki ga izvaja Slovenska karitas. Gre za dvoletni program, ki zagotavlja celostno in do 30 dni trajajočo oskrbo žrtev trgovine z ljudmi (odraslih in otrok), ki potrebujejo takojšnji umik iz škodljivega okolja.

Od 1. januarja do 31. decembra 2024 je bilo v programu nameščenih šest oseb, in sicer ena državljanka Slovenije ter ena državljanka in štirje državljani Filipinov. Vse je policija v predkazenskem postopku obravnavala kot žrtve kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1, v krizni namestitvi pa so bili nastanjeni skupno 95 oskrbnih dni.

Osebam, nameščenim v krizni prostor, so na voljo namestitvev, prehrana, prva psihosocialna pomoč, nujna medicinska pomoč, svetovanje, obveščanje o njihovih zakonitih pravicah, tolmačenje, zagovorništvo, socialna aktivnost, družabništvo, spremstvo, zagotavljanje varnosti, pomoč pri vrnitvi v domovino in materialna pomoč. Žrtvam je zagotovljena 24-urna dosegljivost strokovne delavke, v delo z njimi se poleg strokovne delavke vključujejo laični delavci in usposobljeni prostovoljci.

V okviru programa je strokovno delo opravljala strokovna delavka, zaposlena pri programu, pri tem pa so ji pomagali laični delavci, ki so se v oskrbo vključevali glede na zmogljivosti, in prostovoljci v omejenem obsegu. Zaradi travmatičnih izkušenj nameščenih oseb je laični delavec pri programu aktivno vstopal le pri operativnih nalogah. Zagotovljena je bila 24-urna telefonska dosegljivost za policijo in žrtve trgovine z ljudmi.

Stroški programa (stroški dela za enega strokovnega delavca, stroški dela laičnih delavcev glede na dejansko število opravljenih ur, stroški oskrbnih dni v obsegu števila namestitev in stroški preventivnih delavnic ter drugi materialni stroški) so v letu 2024 skupaj znašali 35.375,03 evra.

4.2 Program Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – namestitev v varnem prostoru

MNZ je v letu poročanja financiral program Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – namestitev v varnem prostoru za obdobje 2022–2024, program je izvajalo Društvo Ključ.

Od 1. januarja do 31. decembra 2024 je bilo v program vključenih pet državljanek in državljanov Filipinov, ki so bili izkoriščani za delo. Pomoč je vključevala aktivnosti v skladu z izdelanimi individualnimi načrti, kot so namestitvev, varovanje, prehrana in druge osnovne potrebščine, spremstvo, svetovanje, podpora pri urejanju zdravstvenega stanja, psihosocialni pogovori, razbremenilni pogovori ter udejstvovanje na organiziranih športnih in drugih priložnostnih aktivnostih.

Stroški programa (plača strokovne delavke in število oskrbnih dni) so v letu 2024 znašali skupno 50.135,84 evra.

4.3 Projekt Reintegracija žrtev trgovine z ljudmi

MNZ je v letu 2024 objavil javni razpis za izvajanje projekta Nadaljevanje zaščite žrtev trgovine z ljudmi ter programa njihove reintegracije v Republiki Sloveniji za obdobje 2024–2027 v višini 150.000 evrov. Sredstva za izvedbo reintegracije so zagotovljena iz Sklada EU za notranjo varnost in državnega proračuna. Na javnem razpisu je bila za izvedbo projekta izbrana nevladna organizacija Društvo Ključ. Na podlagi javnega razpisa se projekt izvaja od oktobra 2024. Za nemoteno izvajanje projekta sta del sredstev za izvedbo aktivnosti zagotovili tudi Mestna občina Ljubljana, Oddelek za zdravje in socialno varstvo, in Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO).

Reintegracija je namenjena državljanom Republike Slovenije, ki so bili kot žrtve trgovine z ljudmi obravnavani v tujini, ter državljanom držav članic EU in državljanom tretjih držav, ki so bili v predkazenskem ali kazenskem postopku obravnavani kot žrtve trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji in zakonito prebivajo v Republiki Sloveniji. Projekt, ki je logična posledica programov oskrbe žrtev trgovine z ljudmi, za žrtve pomeni prvi korak k njihovemu samostojnemu življenju brez nasilja, izkoriščanja in kršenja človekovih pravic.

V projekt je bilo leta 2024 vključenih devet oseb, osebam so bili na voljo svetovalna podpora, namestitve v podporno stanovanje, podpora pri iskanju varne zaposlitve in drugo v skladu s potrebami uporabnikov projekta.

4.4 Projekt Informiranje žrtev trgovine z ljudmi, spolnega nasilja in nasilja po spolu v postopkih priznanja mednarodne zaščite

Projekt Informiranje žrtev trgovine z ljudmi, spolnega nasilja in nasilja po spolu v postopkih priznanja mednarodne zaščite (PATS) je namenjen obveščanju prosilcev za mednarodno zaščito o trgovini z ljudmi.

Namen projekta PATS je osebe, ki v večini primerov ne prepoznajo nevarnosti in posledic trgovine z ljudmi, spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, ozavestiti in z ustreznim pristopom spodbuditi k aktivni udeležbi pri preprečevanju raznih oblik izkoriščanja. Izvajalec zagotavlja tudi izvedbo dodatnih aktivnosti. V okviru projekta se obvešča in poskuša identificirati ranljive skupine, ki potrebujejo posebno obravnavo, ter prepoznati in obvestiti potencialne žrtve trgovine z ljudmi, spolnega nasilja ali nasilja po spolu ter jim zagotoviti ustrezno obravnavo.

Urad za oskrbo in integracijo migrantov ima za izvajanje projekta sklenjeno pogodbo z Društvom Ključ, ki je v letu 2024 izvedlo 741 individualnih informiranj, 10 skupin za ženske in 345 skupinskih informiranj.

V okviru prepoznavanja primerov trgovine z ljudmi v postopkih obravnave primerov spolnega nasilja in nasilja po spolu je bil februarja 2020 izdan dokument Standardni operativni postopki za preprečevanje in ukrepanje v primerih spolnega nasilja ter nasilja na podlagi spola nad osebami, ki so obravnavane po Zakonu o mednarodni zaščiti. Namen dokumenta je osebam z izkušnjo spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola zagotoviti varnost, preprečiti stopnjevanje nasilja, zmanjšati in odpraviti posledice nasilja ter okrepiti njihovo moč. Na podlagi sporazuma se redno srečuje skupina strokovnih delavcev, ki obravnava posamezne primere. Ker je program osredotočen na zelo široko populacijo potencialnih žrtev tovrstnega nasilja, je verjetnost prepoznavanja žrtev trgovine z ljudmi toliko večja.

V letu 2024 je bilo v skladu s sporazumom sklicanih 13 srečanj, na katerih je bilo obravnavanih 16 primerov, za katere se je pripravil načrt pomoči. Julija je Društvo Ključ skupaj z UNHCR organiziralo redno polletno srečanje članov skupine.

Junija 2024 pa so trije strokovni delavci UOIM opravili izobraževanje, ki ga je organizirala Agencija za azil. Ena strokovna sodelavka je opravila vse obveznosti in je pridobila naziv trenerke za področje nasilja na podlagi spola, kar pomeni, da lahko izobražuje druge zaposlene, drugi dve sodelavki pa sta opravili izobraževanje in lahko usposabljata sodelavce na področju trgovine z ljudmi.

4.5 Projekt Podpora osebam v prostituciji in pri izhodu iz nje

Društvo Ključ je tudi v letu 2024 izvajalo program Podpora osebam v prostituciji in pri izhodu iz nje. Program se osredotoča na nudenje raznih oblik podpore osebam, ki (še) niso pripravljene, ne zmorejo zapustiti prostitucije in/ali niso pripravljene deliti informacij o zlorabah, ki so jih doživele, z organi kazenskega odkrivanja in pregona.

V program je bilo vključenih pet oseb – izvajale so se svetovalne aktivnosti in podpora pri izhodu. Sredstva za izvajanje zelo okrnjenih aktivnosti pa je Društvo Ključ zagotavljalo iz donacij in delno s sredstvi FIHO.

5. Mednarodne dejavnosti in partnerstva

Za učinkovit boj proti trgovini z ljudmi je zelo pomembno mednarodno sodelovanje, še posebej z državami izvora žrtev trgovine z ljudmi. Posebno pozornost MDS TZL namenja tudi sodelovanju v okviru mednarodnih organizacij, ki sodelujočim državam pomagajo pripravljati in izvajati učinkovite politike na področju boja proti trgovini z ljudmi.

5.1 Mednarodne dejavnosti

V letu 2024 so člani MDS TZL intenzivno sodelovali na več mednarodnih dogodkih, povezanih z aktivnostmi za preprečevanje trgovine z ljudmi in bojem proti njej.

5.1.1 Nacionalna koordinatorica za boj proti trgovini z ljudmi in Služba MNZ za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi

Predstavnika Službe MNZ za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi sta se 5. in 6. marca 2024 udeležila regionalne konference v Kišinjevu v Moldaviji na temo boja proti trgovini z ljudmi s poudarkom na delovnem izkoriščanju in ranljivosti beguncev, ki bežijo pred oboroženimi konflikti na območju jugovzhodne Evrope. Konferenco je organiziral Urad Združenih narodov za droge in kriminal (v nadaljnjem besedilu: UNODC) v sodelovanju z Državnim uradom Republike Moldavije in Ministrstvom za evropske in zunanje zadeve Republike Francije. Konferenca se je vsebinsko opredeljevala predvsem do beguncev iz Ukrajine, na njihovo ranljivost, identifikacijske postopke ter mehanizme za zaščito in pomoč.

Nacionalna koordinatorica za boj proti trgovini z ljudmi Helga Dobrin je bila 12. marca 2024 na obisku v Zagrebu. Obisk je potekal na povabilo ravnatelja Urada za človekove pravice in pravice narodnih manjšin in nacionalnega koordinatorskega centra za boj proti trgovini z ljudmi Republike Hrvaške. Sogovornika sta si izmenjala aktualne informacije na področju preprečevanja in boja proti trgovini z ljudmi in se dogovorila glede organizacije in vsebine naslednjega srečanja neformalne mreže nacionalnih koordinatorjev jugovzhodne Evrope za boj proti trgovini z ljudmi.

Na Dunaju je 15. in 16. aprila 2024 potekala 24. konferenca Zavezništva proti trgovini z ljudmi v okviru Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (v nadaljnjem besedilu: OVSE), ki je bila osredotočena na analizo ukrepov za preprečevanje trgovine z ljudmi z oceno raznovrstnih ranljivosti in temeljnih vzrokov izkoriščanja žrtev trgovanja ter nastajajočih novih oblik trgovine z ljudmi.

Nacionalna koordinatorica za boj proti trgovini z ljudmi se je 8. in 9. maja 2024 v Dubrovniku udeležila regionalne konference v okviru projekta UNODC o trgovini z ljudmi, ki so jo financirali Urad za človekove pravice in pravice narodnih manjšin Vlade Republike Hrvaške, Ministrstvo za evropske in zunanje zadeve Francoske republike in Ministrstvo za zunanje zadeve Švedske. Regionalna konferenca je združila države izvora, tranzita in cilja iz širše regije jugovzhodne Evrope in Evropske unije. Konferenca se je osredotočila na analizo trenutnih izzivov pri obravnavi trgovine z ljudmi za namen spolnega izkoriščanja ter izmenjavo informacij glede trendov novačenja in ranljivosti žrtev ter zaščite njihovih pravic s poudarkom na pristopu, osredotočenem na žrtve. Udeleženci so s prispevki oblikovali konkretne ukrepe za celovit, regionalno prilagojen pristop k boju proti trgovini za spolno izkoriščanje v jugovzhodni Evropi.

Nacionalna koordinatorica za boj proti trgovini z ljudmi se je 6. in 7. junija 2024 v Zagrebu udeležila srečanja neformalne mreže nacionalnih koordinatorjev jugovzhodne Evrope za boj proti trgovini z ljudmi (NATC JVE). Dogodek so soorganizirali MNZ, Urad republike Hrvaške za človekove pravice in pravice narodnih manjšin ter Mednarodni center za razvoj migracijske politike. Na srečanju je slovenska delegacija udeležencem predstavila novosti zakonodaje EU na področju boja proti trgovini z ljudmi s poudarkom na reviziji Direktive 2011/36/EU. Udeleženci so razpravljali tudi o pomenu nove

zakonodaje EU na področju preprečevanja prisilnega dela (predlog Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2013/34/EU, Direktive 2004/109/ES, Direktive 2006/43/ES in Uredbe (EU) št. 537/2014 glede poročanja podjetij o trajnostnosti, predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije) in o drugih izzivih, povezanih s prenosom predpisov v nacionalno zakonodajo.

Delegacija MNZ se je 17. in 18. junija 2024 v Bruslju udeležila rednega srečanja mreže EU nacionalnih poročevalcev in enakovrednih mehanizmov z organizacijami civilne družbe. Udeleženci so razpravljali o izzivih pri odkrivanju trgovine z ljudmi za namen izkoriščanja delovne sile in boju proti njej ter izzivih pri izkoriščanju delovne sile v sektorjih z visokim tveganjem, kot so kmetijstvo, gradbeništvo, gospodinjne storitve, saloni za nohte, čistilni servisi itd. Razprava se je osredotočala tudi na prisilno izvajanje kaznivih dejanj kot čedalje pogostejšo obliko trgovine z ljudmi v povezavi z drugimi kaznivimi dejanji. Srečanje te mreže za boj proti trgovini z ljudmi je potrdilo pomembnost čezmejnega sodelovanja, vključno s podporo agencij EU in v okviru operativnih ukrepov platforme EMPACT. Srečanje je bilo koristno tudi z vidika izvedbe aktivnosti za prenos novele Direktive 2011/36/EU, ki je bila sprejeta maja 2024, v nacionalno zakonodajo.

12. in 13. septembra 2024 je na Dunaju potekalo letno srečanje nacionalnih koordinatorjev, poročevalcev in drugih služb, pristojnih za boj proti trgovini z ljudmi, v organizaciji OVSE in Sveta Evrope. Na srečanju je potekala razprava zlasti glede ranljivosti za trgovino z ljudmi in ukrepov za njihovo preprečevanje, odkrivanje in podporo ranljivim žrtvam ter kaznovanje storilcev ter o načinih vključevanja žrtev trgovine z ljudmi v snovanje politik in zbir dobrih praks na področju boja proti trgovini z ljudmi.

Predstavniki Službe MNZ za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi se je udeležil regionalne konference v organizaciji OVSE na temo zagotavljanja človekovih pravic v gospodarstvu (delovno izkoriščanje), ki je 16. in 17. septembra 2024 potekala v Budvi, Črna gora. Prisotnim je predstavil novosti v predpisih EU na področju zagotavljanja človekovih pravic v gospodarstvu v povezavi s preprečevanjem trgovine z ljudmi.

5.1.2 Policija

Policija si pri preiskovanju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi z državami članicami EU izmenjuje informacije v okviru sodelovanja z Europolom, s tretjimi državami pa v okviru sodelovanja z Interpolom. V letu 2024 je tako s področja trgovine z ljudmi izmenjala 51 informacij. Na področju preiskovanja kaznivih dejanj trgovine z ljudmi je sodelovala tudi v političnem ciklu EU za boj proti hudim oblikam mednarodnega organiziranega kriminala. Pri tem je v okviru platforme EMPACT izvajala dejavnosti iz operativnega akcijskega načrta za leto 2024 (OAP Trafficking in Human Beings).

Policija je v poročevalskem letu sodelovala v štirih skupnih evropskih akcijah na področju trgovine z ljudmi.

Policija je med 24. majem in 3. junijem 2024 sodelovala pri izvedbi skupnih dejavnosti držav članic EU na področjih trgovine z ljudmi in migracij. Poostren nadzor se je izvajal z namenom prepoznavanja žrtev trgovine z ljudmi, ki so izkoriščane zaradi prostitucije in spolnih zlorab in drugih oblik izkoriščanja v nedovoljenih migracijah. Eden izmed ciljev akcije je bila tudi prepoznavanje oseb, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi ali izvajajo druga uradno pregonljiva kazniva dejanja. Dejavnosti so se izvajale na področju celotne Slovenije. Policija pri izvedbi dejavnosti ni prepoznala žrtev trgovine z ljudmi.

Med 3. in 9. junijem 2024 so se na območju držav članic EU v okviru skupnih akcijskih dni v povezavi s skupnimi evropskimi akcijami na področju trgovine z ljudmi sočasno izvajale dejavnosti, katerih namen je identifikacija žrtev trgovine z ljudmi, izkoriščanih zaradi prisilnega izvajanja kaznivih dejanj in

beračenja ter prostitucije. Dejavnosti med državami članicami EU je koordiniral Europol, skupaj z agencijo Frontex.

Policija je med 20. in 27. aprilom 2024 sodelovala pri izvedbi skupnih dejavnosti držav članic EU na področju preprečevanja prisilnega dela. Dejavnosti je vodil IRSD, sodelovali pa so tudi predstavniki Fursa in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Namen izvedbe dejavnosti je bila prepoznavna žrtev trgovine z ljudmi, izkoriščanih zaradi prisilnega dela ali drugih oblik izkoriščanja. Dejavnosti med državami članicami EU sta koordinirala Europol in ELA.

Policija je med 16. in 20. septembrom 2024 sodelovala pri izvedbi dejavnosti držav članic EU na področju spletnih platform in spletnih mest kriminalnih združb, ki ponujajo spolne usluge in novačenja žrtev za spolno izkoriščanje. Eden izmed ciljev akcije je bil tudi identifikacija oseb, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi ali izvajajo druga uradno pregonljiva kazniva dejanja ter uporabljajo družbena omrežja, spletna mesta in temni splet s področja trgovine z ljudmi. Aktivnosti so se izvajale na nizozemski policijski akademiji, kjer je sodelovalo več strokovnjakov tujih varnostnih organov.

5.1.3 Inšpektorat Republike Slovenije za delo

IRSD že od leta 2016 sodeluje v skupnih evropskih akcijah, ki se izvajajo na področju boja proti trgovini z ljudmi. V letu 2024 je v okviru dni skupnega ukrepanja 2024 od 20. do 27. aprila, katerih namen je bila identifikacija morebitnih žrtev trgovine z ljudmi, izkoriščenih s prisilnim delom in drugimi oblikami izkoriščanja, potekal nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje ter zakonodaje s področja varnosti in zdravja pri delu v dejavnosti gostinstva, masažnih salonov in družb, registriranih za opravljanje dejavnosti, s sedežem v Sloveniji, ki začasno izvajajo storitve v Sloveniji. Opravljeni so bili nadzori pri 33 delodajalcih, od tega pri enem delodajalcu, ki je registriran za opravljanje dejavnosti s sedežem v Sloveniji, ki začasno izvajajo storitve v Sloveniji.

Nadzore je izvajalo 30 inšpektorjev, od tega 14 inšpektorjev za področje delovnih razmerij in 16 inšpektorjev za področje varnosti in zdravja pri delu. Nadzori gostinskih lokalov so se izvajali na območjih območnih enot IRSD Ljubljana, Celje-Velenje, Maribor, Novo mesto-Brežice, Koper-Postojna-Nova Gorica, Kranj in Murska Sobota. Na območju območnih enot IRSD Novo mesto-Brežice in Koper-Postojna-Nova Gorica so bili skupaj s policijo opravljeni tudi nadzori masažnih salonov, na območju območne enote IRSD Koper-Postojna-Nova Gorica pa je potekal tudi nadzor družbe, ki je registrirana za opravljanje dejavnosti s sedežem v Republiki Sloveniji, ki začasno izvaja storitve v Sloveniji.

Na področjih delovnih razmerij ter varnosti in zdravja pri delu so inšpektorji skupno opravili 146 pregledov. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti s področja varnosti in zdravja pri delu so izdali 24 upravnih odločb, 1 plačilni nalog, 9 odločb o prekršku z izrekom opomina in 6 prekrškovnih odločb z izrekom globe ter izrekli 8 opozoril po ZP-1 in 3 opozorila po ZIN na zapisnik. Za ugotovljene nepravilnosti s področja delovnih razmerij pa so izdali 3 upravne odločbe, 4 plačilne naloge, 5 odločb o prekršku z izrekom opomina in 6 prekrškovnih odločb z izrekom globe ter izrekli 5 opozoril po ZP-1 in 1 opozorilo po ZIN na zapisnik.

5.1.4 Finančna uprava Republike Slovenije

Furs je v letu 2024 še naprej sodeloval v koordiniranih akcijah s policijo in z drugimi inšpekcijskimi službami. Sodeloval je na dnevih skupnega ukrepanja v zvezi s trgovino z ljudmi (JAD THB 2024 - Joint Action Days). Namen tega je bila prepoznavna morebitnih žrtev trgovine z ljudmi, izkoriščenih s prisilnim delom in drugimi oblikami izkoriščanja pri delodajalcih. Nadzori so se izvajali v gostinski dejavnosti in v cestnem tovornem prometu.

Nadzori so se izvajali predvsem na področju iz Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (v nadaljnjem besedilu: ZPDZC-1). Skupno je bilo opravljenih 65 nadzorov. Uslužbenci mobilnih enot so pri opravljanju nadzorov v gostinski dejavnosti odkrili eno kršitev s področja ZPDZC-1, pri nadzoru cestnega tovornega prometa pa eno kršitev s področja iz ZČmIS-1.

V sodelovanju z drugimi inšpekcijami so se v drugih posameznih primerih izvajali tudi koordinirani nadzori in izmenjava informacij, potrebnih za postopke nadzora, v okviru regijske koordinacije inšpekcij in medsebojnih dogovorov z drugimi inšpekcijskimi organi.

5.1.5 Nevladne organizacije

Slovenska karitas je aktivna članica mreže COATNET (Christian Organisations Against Trafficking NETwork), ta združuje 33 organizacij z vsega sveta, ki sta jim skupna boj proti trgovini z ljudmi ter pomoč žrtvam trgovine z ljudmi. Marca 2024 se je vključila v projekt Strengthening Capacities for Return and Reintegration Counselling (SRC). Gre za krepitev zmogljivosti na področju svetovanja tujcem v EU in njihovega socialnega vključevanja po vrnitvi v matično državo. Ta pobuda, ki jo vodi Caritas International Belgium v sodelovanju s partnerji iz Albanije, Kosova, Moldavije, Slovenije, Hrvaške in Bolgarije, je namenjena povečanju zmogljivosti organizacij civilne družbe iz EU in zunaj EU za zagotovitev ustreznega in trajnostnega vračanja tujcev ter storitve reintegracijskega svetovanja migrantom, žrtvam trgovine z ljudmi, ki želijo ali morajo zapustiti EU.

Predstavniki Zveze svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) so sodelovali pri izvedbi dejavnosti v okviru dnevov skupnega ukrepanja, in sicer 23. in 25. aprila 2024 na avtocestnih postajališčih Murska Sobota in Lopata pri Celju. Namen je bil prepoznava žrtv prisilnega dela ali drugega izkoriščanja med državljani tretjih držav, ki so zaposleni ali delajo v okviru dejavnosti cestnega prevoza. Poleg tega so se 10. in 12. junija 2024 v Srbiji (Beograd in Niš) ter od 4. do 7. novembra 2024 v Bosni in Hercegovini (Sarajevo, Zenica, Tuzla in Banjaluka) udeležili dogodkov v organizaciji Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, katerih namen je bila promocija zaposlovanja in življenja v Sloveniji. Na teh dogodkih so obiskovalci ali iskalci zaposlitve v Sloveniji med drugim prejeli informativno gradivo v zvezi s trgovino z ljudmi in prisilnim delom. Pri izvajanju mednarodnega projekta Fair European Labour Mobility so predstavniki ZSSS tudi v letu 2024 na trgu dela zaznavali oblike hujšega izkoriščanja delavcev in elemente čezmejne trgovine z delovno silo. Izkoriščanim in ogoljufanim delavcem so nudili informativno in svetovalno podporo, primere pa prijavljali pristojnim organom (IRSD, Furs in Policija ter ELA).

5.2 Partnerstva

Partnerstva med organizacijami, ki delujejo na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej, so v Sloveniji vzpostavljena že več let. Pri obravnavi posameznih primerov trgovine z ljudmi policija tesno sodeluje s SDT ter nevladnimi in humanitarnimi organizacijami. Še posebej tesno je sodelovanje s Slovensko karitas in Društvom Ključ, ki sta vključena v postopke policije zaradi obveščanja prepoznanih žrtv o pravicah in oblikah pomoči žrtvam trgovine z ljudmi v Sloveniji. Z navedenima organizacijama poteka tudi tesno sodelovanje na področju izvajanja programov oskrbe žrtv trgovine z ljudmi v krizni in varni namestitvi in v okviru projekta (re)integracije.

Zgledno sodelovanje poteka tudi med Policijo in Ministrstvom za zunanje in evropske zadeve Republike Slovenije, ki redno obvešča o ugotovitvah diplomatsko-konzularnih predstavništev v zvezi s problematiko državljanov tretjih držav ali o primerih, ki vzbujajo sum, da bi lahko iskalci zaposlitve postali žrtve trgovine z ljudmi.

Poleg tega se je v letu 2024 nadaljevalo dobro sodelovanje med Policijo, IRSD, Fursom in Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije v okviru dnevov skupnega ukrepanja 2024 (JAD).

Tožilci SDT s prispevki in izkušnjami dejavno sodelujejo na raznih izobraževanjih v tujini s področja trgovine z ljudmi in izobraževanjih, ki jih za svoje zaposlene organizirajo ustanove, ki sodelujejo v MDS TZL.

V letu 2024 je Društvo Ključ predstavilo rezultate raziskave Izkušnje zlorabe za prostitucijo med mladimi v Sloveniji, ki so jo leta 2023 izvajali med mladimi. Celotno besedilo raziskave je dostopno na spletnem naslovu: <https://drustvo-kljuc.si/o-prostituciji/o-prostituciji-otrok-v-sloveniji/>. Predstavitev raziskave je potekala v okviru obeležitve evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi 18. oktobra. Izvedbo sta omogočila MNZ in Mestna občina Ljubljana.

Povzetek

MDS TZL je v letu 2024 izvedel večino dejavnosti na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej iz Akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023–2024. Ob tem nadaljuje aktivnosti, cilj pa je poiskati najprimernejše rešitve v smislu celovite in trajne pomoči ter podpore otrokom z izkušnjo trgovine z ljudmi, vključno z zagotavljanjem posebnih nastanitev zanje.

Na področju zakonodaje in politik je največjo spremembo omogočilo sprejetje Direktive (EU) 2024/1712 o spremembi Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev, ki jo morajo države članice EU v zakonodajo prenesti v dveh letih. Evropski parlament in Svet Evropske unije sta leta 2024 sprejela tudi Uredbo (EU) 2024/3015, ki uvaja celovito prepoved proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Evropske unije. Cilj uredbe je zaščititi temeljne pravice delavcev in preprečiti, da bi izdelki, nastali s prisilnim delom, vstopili na enotni trg Evropske unije ali bili z njega izvoženi. MDS TZL se je seznanil z novostmi, ministrstvu, pristojni za pripravo predpisov za prenos direktive in izvajanje uredbe, pa sta že pristopili k pripravljanim aktivnostim.

Leta 2024 je bil izveden javni razpis za izbiro raziskovalnih projektov v okviru CRP 2024, ki jih sofinancira ARIS. Cilj analize, ki smo jo prijavi, je objektivno proučiti dejansko stanje in zagotoviti priporočila za učinkovitejši pregon kaznivih dejanj s področja trgovine z ljudmi, vključno s predlogi za morebitno spremembo zakonodaje. Izbrani izvajalec raziskovalnega projekta – Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani bo projekt končal predvidoma v zadnji četrtini leta 2025.

MDS TZL je v letu 2024 pripravil letno poročilo o svojem delu za leto 2023 in pristopil k pripravi Akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2025–2026.

Tudi v letu 2024 so se preventivne dejavnosti osredotočile na štiri ciljne skupine, in sicer na splošno javnost, ciljne rizične skupine, potencialne uporabnike storitev in na strokovno javnost. Nadaljevalo se je sistematično ozaveščanje otrok in mladoletnikov v osnovnih in srednjih šolah o trgovini z ljudmi, pri čemer je prepoznan čedalje večji interes šol za ozaveščanje o trgovini z ljudmi. Poleg že utečenih oblik usposabljanj javnih uslužbencev, delo katerih se navezuje na problematiko trgovine z ljudmi, je bilo znova izvedeno strokovno usposabljanje za uslužbence upravnih enot, ki opravljajo delo matičarjev, s poudarkom na problematiki prisilnih porok. Poleg matičarjev so bili na usposabljanju prisotni še uslužbenci, ki se ukvarjajo z izdajo enotnih dovoljenj za prebivanje in delo tujcem zunaj EU.

Na področju odkrivanja, preiskovanja in pregona kaznivih dejanj trgovine z ljudmi se ugotavlja, da v Sloveniji še vedno prevladuje izkoriščanje žrtev trgovanja zaradi spolnih zlorab. Policija je leta 2024 obravnavala 19 osumljencev, pri čemer je prepoznala 17 žrtev in 28 potencialnih žrtev trgovine z ljudmi. V okviru svojih pristojnosti sta dejavnosti v zvezi z odkrivanjem primerov trgovine z ljudmi, usmerjene predvsem na področje izkoriščanja prisilnega dela, izvajala tudi IRSD in Furs. SDT RS je v poročevalskem letu podal eno zahtevo za preiskavo zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi in vložil

en obtožni akt za to kaznivo dejanje. Posamezne zadeve s področja trgovine z ljudmi so obravnavala tudi druga okrožna državna tožilstva. Sodišče je na prvi stopnji za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi izdalo eno obsodilno sodbo.

Pomoč žrtvam trgovine z ljudmi in zaščito teh žrtev sta v okviru projektov, ki jih sofinancirata MNZ in MDDSZ, tudi leta 2024 zagotavljala Slovenska karitas in Društvo Ključ. V krizni namestitvi je bilo v poročevalskem letu nameščenih šest oseb, od katerih se jih je pet vključilo v program varne namestitve. V program reintegracije je bilo vključenih devet oseb. V Azilnem domu se je izvajal projekt PATS za prepoznavo žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja ter pomoč tem žrtvam in zaščito teh žrtev v postopkih priznanja mednarodne zaščite.

Na področju mednarodnega sodelovanja in partnerstev so člani MDS TZL sodelovali pri številnih dogodkih in na konferencah. Nacionalna koordinatorica in MNZ SPBTL sta se udeleževala rednih srečanj nacionalnih koordinatorjev za boj proti trgovini z ljudmi v okviru OVSE, Sveta Evrope ter mrež NATC JVE in nacionalnih poročevalcev in enakovrednih mehanizmov. Policija je aktivno sodelovala v štirih skupnih evropskih akcijah na področju trgovine z ljudmi. IRSD, Policija in Furs so aktivno sodelovali tudi na dnevih skupnega ukrepanja 2024, katerih namen je bila identifikacija morebitnih žrtev trgovine z ljudmi, izkoriščenih s prisilnim delom in drugimi oblikami izkoriščanja. Nadaljevalo se je zgledno sodelovanje med državnimi organi in organizacijami civilne družbe, ki delujejo na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej.